
SISÄLTÖ

Johtokunnan toimintakertomus	1
Liiketoiminnan tulos ja taloudellinen asema	1
Tulos	1
Tase	3
Taseen ulkopuoliset erät	4
Vakavaraisuus	5
Riskienhallinta	5
Yhteisvastuu	16
Talletus- ja sijoittajasuoja	16
Konsernirakenteen muutokset	16
Euron käyttöönotto	16
Konsernin näkymät	17
Emopankki OKO	17
Tulos ja tase	17
Osakepääoma ja osakelajit	18
Osakkeenomistajat	19
Tukholman sivukonttori ja edustustot	19
OKOn toiminimi	19
Hallinto	19
Johtokunta	19
Keskeiset tytäryhtiöt	20
Okopankki Oyj	20
Opstock Oy	20
OP-Rahoitus Oy	21
Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet	22
Konsernin tuloslaskelma	26
Konsernitase	27
Konserniaikasarjat	29
OKOn tuloslaskelma	30
OKOn tase	31
Tilinpäätöksen liitetiedot	33
Tunnuslukujen laskentakaavat	49
Johtokunnan esitys jakokelpoisten varojen käsittelemisestä	50
Tilintarkastuskertomus	51
Hallintoneuvoston lausunto	52

JOHTOKUNNAN TOIMINTAKERTOMUS

LIIKETOIMINNAN TULOS JA TALOUDELLINEN ASEMA

TULOS

OKO-konsernin liikevoitto vuodelta 2001 oli 111 miljoonaa euroa. Se heikkeni edellisestä vuodesta 57 miljoonaa euroa, josta 47 miljoonaa euroa johtui perusliiketoimintaan kuulumattoman Pohjola-Yhtymä Oyj:n osakkeisiin tehdyn sijoituksen nettotuottojen vähenemisestä.

Liiketoiminta-alueista muodostuvan perusliiketoiminnan liikevoitto oli 125 miljoonaa euroa, eli 10 miljoonaa euroa vertailukautta alempi. Osakemarkkinoiden epävarmuus ja kiristynyt kilpailutilanne vähensivät osakevälityksen palkkiotuottoja ja arvopaperikaupan nettotuottoja. Toisaalta rahoitus- ja sijoitustoimintaa harjoittavien liiketoiminta-alueiden rahoituskate parani tuntuvasti.

Vuosien 2000 ja 2001 liikevoittoihin vaikuttivat merkittävästi Pohjola-Yhtymän osakeomistuksiin liittyneet tuotot ja kulut. OKO-konsernille kertyi näistä osakkeista kertomusvuonna osinkotuottoja yhtiöveron hyvityksineen yhteensä 29 miljoonaa euroa. Osingon maksun jälkeen OKO-konserni alensi osakkeiden arvoa 29 miljoonaa euroa, mikä kirjattiin pysyviin vastaaviin kuuluvien arvopapereiden arvonalentumisiin. Vuonna 2000 osinkotuottoja kertyi 68 miljoonaa euroa, ja vastaava arvonalentumiskirjaus oli 33 miljoonaa euroa.

Vuoden 2001 toukokuussa Osuuspankkiryhmä, Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen ja Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi sopivat purkavansa joulukuussa 1999 allekirjoitetun osakassopimuksen Pohjola-Yhtymän omistuksesta. Sijoituksen luonteen muututtua strategisesta sijoituksesta finanssisijoitukseksi osakkeet arvostettiin markkina-arvoon ensimmäisen kerran kesäkuun lopussa. Vuoden loppuun mennessä osakkeista aiheutui 13 miljoonan euron hinnanlaskuvähennys, joka kirjattiin tuloslaskelmassa arvopaperikaupan nettotuottoihin.

Pohjola-Yhtymän osakkeiden nettomääräinen vaikutus OKO-konsernin liikevoittoon oli 13 miljoonaa euroa negatiivinen, kun se vuotta aiemmin oli 35 miljoonaa euroa positiivinen. Yhteensä Pohjola-Yhtymän osakkeisiin tehdyt sijoitukset kasvattivat OKO-konsernin vuosien 2000 ja 2001 liikevoittoa 22 miljoonaa euroa. OKO:n omistamien osakkeiden osuus Pohjola-Yhtymän osakepääomasta oli vuoden lopussa 2,5 prosenttia.

Konsernin oman pääoman tuotto laski edellisen vuoden 21,5 prosentista 13,0 prosenttiin ja osakekohtainen tulos 2,53 eurosta 1,68 euroon. Oman pääoman tuotto ilman Pohjola-Yhtymän osakkeisiin tehtyjen sijoitusten nettotuottoja oli 14,3 prosenttia. Vuonna 2000 vastaava luku oli 17,4 prosenttia. Kulujen suhde tuottoihin oli 51 prosenttia, kun se vuonna 2000 oli 43 prosenttia. Konsernin pitkän aikavälin tavoitetaso oman pääoman tuotolle on 14 prosenttia ja kulu-tuottosuhteelle 55 prosenttia. Taloudellista kehitystä kuvaavien ja osakekohtaisten tunnuslukujen aikasarjat viideltä vuodelta on esitetty liitetiedossa 44.

Konsernin tuloskehitys	2001	2000	Muutos
Milj. e			%
Rahoituskate	152	124	22
Muut tuotot	118	196	-40
Tuotot yhteensä	270	321	-16
Kulut yhteensä	136	137	0
Luottotappiot ja arvonalentumiset	25	22	13
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyistä yhtiöistä	2	6	-56
Liikevoitto	111	167	-34

Konsernin rahoituskate oli 152 miljoonaa euroa, eli 27 miljoonaa euroa ja 22 prosenttia suurempi kuin edellisenä vuonna. Rahoituskatetta paransivat luotonannon lisääntyminen, voimakas yleisötalletusten kasvu sekä onnistunut sijoitustoiminta.

Osinkotuottoja kertyi 35 miljoonaa euroa, eli 37 miljoonaa euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Osinkotuotot ilman Pohjola-Yhtymän osinkoja olivat 6 miljoonaa euroa, kun ne vuonna 2000 olivat 4 miljoonaa euroa.

Nettomääräisiä palkkiotuottoja kertyi 56 miljoonaa euroa, eli 10 miljoonaa euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Nettopalkkiotuotot arvopapereiden välityksestä ja liikkeeseenlaskusta olivat merkittävästi alhaisemmat kuin vuonna 2000, mikä oli seurausta osakekurssien laskun aiheuttamasta epävarmuudesta osakemarkkinoilla vuoden aikana. Sen sijaan nettopalkkiotuotot antolainauksesta, maksuliikkeestä ja takauksista kasvoivat edellisestä vuodesta.

Palkkiotuotot (netto) Milj. e	2001	2000	Muutos %
Antolainauksesta	10	9	16
Maksuliikkeestä	12	12	2
Arvopapereiden välityksestä	15	24	-39
Arvopapereiden liikkeeseen laskusta	1	3	-72
Omaisuuksien hoidosta	9	10	-2
Takauksista	4	4	14
Muut palkkiotuotot	4	4	4
Yhteensä	56	66	-15

Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot olivat 11 miljoonaa euroa negatiiviset eli 23 miljoonaa euroa pienemmät kuin edellisenä vuonna.

Saamistodistusten kaupan ja korkojohdannaisten nettotuotot olivat 6 miljoonaa euroa tappiolliset. Vuonna 2000 ne olivat miljoona euroa voitolliset. Osakekaupan nettotuotot olivat 11 miljoonaa euroa tappiolliset, kun ne edellisenä vuonna olivat 5 miljoonaa euroa voitolliset. Osakekaupan nettotuottoihin sisältyi 13 miljoonan euron hinnanlasku Pohjola-Yhtymän

osakkeista. Nettotuottoja pienensivät pörssikurssien alenemisen vuoksi tehdyt hinnanlaskukirjaukset. Vaihduviin vastaaviin kuuluvien noteerattujen osakkeiden kirjaamattomat arvonnousut olivat vuoden lopussa runsaat 3 miljoonaa euroa, kun vastaava määrä vuotta aikaisemmin oli 8 miljoonaa euroa. Valuuttatoiminnan nettotuottoja kertyi 5 miljoonaa euroa eli miljoona euroa vähemmän kuin vuonna 2000.

Liiketoiminnan muut tuotot olivat 26 miljoonaa euroa, eli 3 miljoonaa euroa pienemmät kuin edellisenä vuonna. Vuokratuotot kiinteistöistä olivat 14 miljoonaa euroa, kun ne vuonna 2000 olivat 17 miljoonaa euroa. Luvut eivät ole vertailukelpoiset, koska konsernin pääkonttorikiinteistö Kiinteistö Oy OKO-Vallila yhdisteltiin konsernin tilinpäätökseen vuonna 2000 viiden kuukauden ajalta ennen sen osakekannan myyntiä Osuuspankkien Eläkesäätiölle. Kiinteistöomaisuuden myynneistä saadut luovutusvoitot olivat yhteensä 5 miljoonaa euroa eli 2 miljoonaa euroa pienemmät kuin edellisenä vuonna.

Konsernin kulut ilman palkkiokuluja olivat 124 miljoonaa euroa, eli 6 miljoonaa euroa ja 5 prosenttia suuremmat kuin edellisenä vuonna.

Hallintokulut kasvoivat 7 miljoonaa euroa eli vajaat 8 prosenttia. Hallintokulujen 90 miljoonan euron kokonaismäärästä henkilöstökulujen osuus oli runsaat puolet. Ne kasvoivat noin 3 prosenttia. Henkilökuja pienensi Osuuspankkien Eläkesäätiön kesäkuussa maksama 2 miljoonan euron suuruinen erityisvastuun palautus yhtiöveronhyvityksineen.

Konserniyhtiöiden palveluksessa oli vuoden aikana keskimäärin 1 070 henkilöä, kun vastaava luku edellisellä vuonna oli 1 028. Vuoden 2001 lopussa henkilöstön määrä oli 1 059 eli 20 suurempi kuin vuotta aikaisemmin. Tietojenkäsittely- ja tietoliikennekulut kasvoivat runsaat 25 prosenttia 20 miljoonaan euroon. Niitä kasvattivat muun muassa tapahtumamäärien ja -hintojen nousu sekä uusien tietojärjestelmien hankinta.

Poistojen määrä pysyi edellisen vuoden tasolla ja oli 11 miljoonaa euroa. Poistojen kokonaismäärään sisältyneiden kiinteistöyhtiöosakkeiden arvonalennusten ja niiden palautusten nettomääräinen tulosvaikutus oli 0,3 miljoonaa euroa negatiivinen, kun se vuonna

2000 oli 0,3 miljoonaa euroa positiivinen.

Liiketoiminnan muut kulut olivat yhtä suuret kuin edellisenä vuonna eli 23 miljoonaa euroa. Niihin sisältyi 1,5 miljoonan euron varautuminen arvopaperikauppojen selvitykseen liittyvään menetykseen.

Luotto- ja takaustappioiden nettomääräinen tulosvaikutus oli 4 miljoonaa euroa positiivinen. Vuonna 2000 niiden tulosvaikutus oli 10 miljoonaa euroa positiivinen. Lopullisia luotto- ja takaustappioita kirjattiin miljoona euroa. Aikaisempina vuosina kirjattuja luottotappioita palautui 5 miljoonaa euroa. Kohdistettujen luottotappiovarausten lisäykset olivat 8 miljoonaa euroa ja vähennykset yhtä suuret. Edellisenä vuonna lopullisia luotto- ja takaustappioita kirjattiin 5 miljoonaa euroa, palautusten määrä oli 9 miljoonaa euroa ja luottotappiovarausten nettomääräinen muutos 6 miljoonaa euroa positiivinen.

Pysyviin vastaaviin kuuluvien arvopapereiden arvonalentumisten 29 miljoonan euron yhteismäärään sisältyi Pohjola-Yhtymän osakkeista tehty 29 miljoonan euron arvonalennus.

Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksista oli 2 miljoonaa euroa, kun se edellisenä vuonna oli 5 miljoonaa euroa. Henkivakuutusosakeyhtiö Aurumin tuloksesta yhdisteltiin konsernin tulokseen 0,5 miljoonaa euroa, eli 3 miljoonaa euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Osuus OP-Kotipankki Oyj:n tuloksesta oli 0,5 miljoonaa euroa ja muiden osakkuusyhtiöiden tuloksista yhteensä miljoona euroa.

Tilinpäätössiirtojen, verojen ja vähemmistön osuuden jälkeen konsernin tilivuoden voitto oli 79 miljoonaa euroa.

TASE

Konsernitase oli 12,6 miljardia euroa. Se oli 1,6 miljardia euroa suurempi kuin edellisen vuoden lopussa. Tasetta kasvatti erityisesti saamistodistusten määrän kasvu.

Luotonanto ja sijoitukset

Luotot yleisölle leasingkohteet mukaan lukien olivat 5 935 miljoonaa euroa. Luottokanta kasvoi vuoden 2000 lopusta 376 miljoonaa euroa eli 7 prosenttia. Yleisöluot-

tojen osuus konsernin taseesta oli vajaat 47 prosenttia, kun se vuotta aikaisemmin oli 51 prosenttia.

Järjestämättömien saamisten määrä oli vuoden lopussa 17 miljoonaa euroa, eli 5 miljoonaa euroa suurempi kuin vuoden 2000 lopussa. Nollakorkoisten saamisten määrä pysyi lähes samalla tasolla kuin vuotta aikaisemmin ja oli 2 miljoonaa euroa. Järjestämättömien ja nollakorkoisten saamisten määrä oli 0,3 prosenttia konsernin sitoumuksista. Vuotta aikaisemmin vastaava luku oli 0,2 prosenttia.

Saamiset luottolaitoksilta olivat 1 542 miljoonaa euroa. Niiden määrä väheni 540 miljoonaa euroa. Osuuspankeille myönnettyjen luottojen ja pääomasijoitusten määrä oli 1 007 miljoonaa euroa, eli 152 miljoonaa pienempi kuin vuotta aikaisemmin. Lisäksi OKOlla oli saamia Suomen Pankilta 208 miljoonaa euroa. Niiden määrä oli lähes sama kuin edellisen vuoden lopussa. Luottolaitossaamisten osuus konsernin taseesta oli 12 prosenttia.

Saamistodistusten määrä oli 4 314 miljoonaa euroa, mikä oli lähes kaksi kertaa suurempi kuin vuoden 2000 lopussa. Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavien saamistodistusten määrää lisättiin loppuvuodesta

Konsernin tase	31.12.2001	31.12.2000	Muutos
Milj. e			%
Luottokanta	5 935	5 559	7
Saamiset luottolaitoksilta	1 542	2 082	-26
Saamistodistukset	4 314	2 259	91
Muut vastaavat	859	1 100	-22
Vastaavaa	12 650	11 000	15
Yleisön talletukset	1 958	1 630	20
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	4 897	3 833	28
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	3 365	3 380	0
Muut vastattavat	1 812	1 558	16
Oma pääoma	618	599	3
Vastattavaa	12 650	11 000	15

ennakkoon jaettujen eurojen ja markkaseteleiden ennakkopalautusten vakuudeksi Suomen Pankille. Valtion velkasitoumusten määrä oli 1 048 miljoonaa euroa eli 963 miljoonaa enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Pankkien sijoitustodistusten määrä kasvoi 896 miljoonaa euroa ja oli 1 647 miljoonaa euroa vuoden lopussa. Saamistodistusten osuus konsernin taseesta nousi runsaasta 20 prosentista 34 prosenttiin.

Konserniyhtiöiden omistamien muiden kuin kiinteistöyhtiöosakkeiden määrä oli vuoden lopussa 96 miljoonaa euroa, eli 56 miljoonaa euroa pienempi kuin vuotta aiemmin.

Kiinteistöjen ja kiinteistöyhteisöjen osakkeiden kirjanpitoarvo aleni 10 miljoonaa euroa ja oli vuoden lopussa 160 miljoonaa euroa. Vähennys johtui valtaosin Kiinteistö Oy Malminkatu 30:n osakkeiden myynnistä. Kiinteistöomistuksiin sitoutunut pääoma väheni 9 miljoonaa euroa ja oli vuoden lopussa 188 miljoonaa euroa. Kiinteistöomistuksiin sitoutuneen pääoman osuus taseesta oli vajaat 2 prosenttia vuoden lopussa.

Talletukset ja muut velat

Yleisön talletusten määrä konsernissa kasvoi voimakkaasti. Vuoden lopussa se oli 1 958 miljoonaa euroa. Talletukset lisääntyivät 327 miljoonaa euroa eli 20 prosenttia vuoden 2000 lopusta. Yleisön talletusten osuus konsernin taseesta oli runsaat 15 prosenttia.

Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille kasvoivat 1 064 miljoonaa euroa 4 897 miljoonaan euroon. Näistä veloista 64 prosenttia eli 3 123 miljoonaa euroa oli osuuspankkien OKOon tekemiä talletuksia. Osuuspankkien talletukset OKOssa kasvoivat 16 prosenttia edellisen vuoden lopusta. Velat Suomen Pankille olivat 1 094 miljoonaa euroa, kun niiden määrä vuotta aiemmin oli 300 miljoonaa euroa. Valtaosa näistä veloista oli lyhytaikaisia määräaikaissuottoja, koska vuodenvaihteessa likviditeettiä hoidettiin pääosin keskuspankkirahoituksella. Velat luottolaitoksille ja Suomen Pankille olivat 39 prosenttia konsernin taseesta vuoden lopussa.

Yleiseen liikkeeseen laskettujen velkakirjojen määrä oli vuoden lopussa 3 365 miljoonaa euroa, eli 16 miljoonaa euroa pienempi kuin vuotta aikaisemmin. Sijoitustodistusvelat kasvoivat 117 miljoonaa euroa 2 342

miljoonaan euroon. Joukkovelkakirjalainojen määrä sen sijaan väheni 133 miljoonaa euroa 1 022 miljoonaan euroon. Yleiseen liikkeeseen laskettujen velkakirjojen osuus konsernin taseesta oli runsaat 26 prosenttia.

Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla, olivat 473 miljoonaa euroa. Niiden määrä oli 56 miljoonaa suurempi kuin vuotta aikaisemmin. Maaliskuussa OKO laski liikkeeseen 150 miljoonan euron debentuurilainan, joka luetaan toissijaisiin omiin varoihin. Toukokuussa OKO maksoi ennenaikaisesti takaisin toissijaisiin omiin varoihin sisällytetyn 100 miljoonan Yhdysvaltain dollarin debentuurilainan, mihin Rahoitustarkastus myönsi luvan maaliskuussa. Velkojen, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla, osuus konsernin taseesta oli vajaat 4 prosenttia.

Oma pääoma

Konsernin oma pääoma oli vuoden lopussa 618 miljoonaa euroa, eli 20 miljoonaa euroa suurempi kuin vuotta aikaisemmin. Jakokelpoinen oma pääoma oli 120 miljoonaa euroa.

TASEEN ULKOPUOLISET ERÄT

Takausten ja muiden taseen ulkopuolisten sitoumusten määrä oli vuoden lopussa 2 878 miljoonaa euroa eli 474 miljoonaa euroa suurempi kuin vuotta aikaisemmin. Takausten määrä kasvoi edellisen vuoden lopusta 23 miljoonaa euroa ja oli 439 miljoonaa euroa. Takuuvas-tuiden määrä oli 610 miljoonaa euroa, mikä oli 88 miljoonaa euroa eli runsaat 12 prosenttia pienempi kuin vuoden 2000 lopussa. Käyttämättömien luottojärjestelyjen määrä kasvoi 190 miljoonaa euroa 1 387 miljoonaan euroon.

Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset kasvoivat yhteensä 349 miljoonaa euroa ja olivat vuodenvaihteessa 442 miljoonaa euroa. Kasvu johtui pääosin EBA (Euro Banking Association) -selvitysjärjestelmän jäsenyyden edellyttämästä 360 miljoonan euron maksujenselvityslimitistä.

Eurojen ennako- ja edelleenjakelujärjestelyiden johdosta OKO antoi Suomen Pankille 779 miljoonan euron pantin.

Johdannaissopimusten kohde-etuuksien arvo oli 7 642 miljoonaa euroa, eli 1 225 miljoonaa euroa pienempi kuin edellisen vuoden lopussa. Kaupankäynti korko- ja valuuttatermiineillä väheni merkittävästi. Korkotermiinisopimusten määrä pieneni 951 miljoonaa euroa 77 miljoonaaan euroon. Valuuttatermiinisopimusten määrä oli 366 miljoonaa euroa, eli 206 miljoonaa euroa pienempi kuin vuotta aikaisemmin. Koronvaihtosopimusten määrä pieneni vain 80 miljoonaa euroa ja oli 7 168 miljoonaa euroa. Muiden johdannaissopimusten määrä kasvoi 12 miljoonaa euroa ja oli vuodenvaihteessa 31 miljoonaa euroa. Johdannaissopimusten kohde-etuuksien yhteenlasketusta arvosta koronvaihtosopimusten osuus oli runsaat 93 prosenttia, kun osuus vuotta aikaisemmin oli 66 prosenttia. Suojaamistarkoituksessa tehtyjen sopimusten osuus johdannaissopimusten kohde-etuuksien arvosta oli 9 prosenttia, kun se vuotta aikaisemmin oli 7 prosenttia.

Johdannaissopimusten luottovasta-arvo oli 74 miljoonaa euroa, eli 22 miljoonaa euroa pienempi kuin vuoden 2000 lopussa.

VAKAVARAISUUS

Konsernin vakavaraisuussuhde oli 12,8 prosenttia eli 1,4 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuotta aikaisemmin. Ensisijaisten omien varojen vakavaraisuussuhde oli 7,4 prosenttia, joka ylitti konsernin pitkän aikavälin vähimmäistavoitteen 0,4 prosenttiyksiköllä. Omat varat kasvoivat 99 miljoonaa euroa vuoden 2000 lopusta. Riskipainotettujen sitoumusten määrä oli lähes samalla tasolla kuin vuoden 2000 lopussa.

Milj. e	31.12.2001	31.12.2000
Omat varat		
Ensisijaiset	530	504
Toissijaiset	421	349
Vähennykset	-36	-36
Yhteensä	915	816
Riskipainotetut saamiset, sijoitukset ja taseen ulkopuoliset sitoumukset	7 150	7 153
Vakavaraisuussuhde, %	12,8	11,4
Ensisijaisten omien varojen vakavaraisuussuhde, %	7,4	7,0

Konsernin vakavaraisuussuhde oli vuoden 1999 lopussa 12,5 prosenttia, vuoden 1998 lopussa 16,2 prosenttia ja vuoden 1997 lopussa 19,5 prosenttia.

Osuuspankkiryhmän vakavaraisuussuhde oli vuoden 2001 lopussa 15,1 prosenttia ja vuoden 2000 lopussa 13,7 prosenttia. Vuonna 1999 vastaava luku oli 12,4 prosenttia, vuonna 1998 12,2 prosenttia ja vuoden 1997 luku oli 11,6 prosenttia.

RISKIENHALLINTA

RISKIENHALLINNAN PERIAATTEET

OKO-konsernin eettiset periaatteet, strategiset valinnat sekä pitkän tähtäimen taloudelliset tavoitteet ovat riskienhallinnan perusta.

Riskienhallinnan tehtävänä on tunnistaa ne uhkat ja mahdollisuudet, jotka vaikuttavat OKO-konsernin strategian toteutumiseen. Riskienhallinnan tavoite on turvata strategiassa ja liiketoimintasuunnitelmissa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen ja varmistaa, että konsernin ottamat riskit ovat oikeassa suhteessa riskinkantokykyyn.

RISKIENHALLINNAN ORGANISOINTI

Vuonna 2001 riskienhallintaa kehitettiin kokonaisvaltaisen riskienhallinta-ajattelun näkökulmasta, ja riskienhallinnan organisointia uudistettiin.

OKOn johtokunta tekee OKO-konsernissa päätökset riskienhallinnan tavoitteista ja organisoinnista, vahvistaa riskienhallintastrategian ja konsernitason riskipolitiikat sekä valvoo riskienhallinnan toteuttamista. Johtokunta hyväksyy myös päätöksentekojärjestelmän ja päätöksentekovaltuudet.

OKOn johtokunnan alaisuuteen perustettiin OKO-konsernin riskienhallintajohto, jonka tehtävänä on koordinoita ja ohjata konsernin riskienhallinnan periaatteita ja toimintalinjoja kokonaisuutena. Samalla OKOn johtokunnan alaisuudessa toiminut tasehallintajohto lakkautettiin ja sen tehtävät siirrettiin riskienhallintajohdolle. Riskienhallintajohdon puheenjohtajana toimii riskienhallinnasta ja palveluprosesseista vastaava OKOn johtokunnan jäsen, jolle Riskienhallintaosasto raportoi.

Riskienhallintaosaston tehtävänä on kehittää ja toteuttaa kokonaisvaltaista riskienhallintaa OKO-konsernissa. Lisäksi osaston tehtäviin kuuluu konsernin riskinkantokyvyn ja riskipolitiikkojen toteutumisen seuranta ja raportointi sekä riskien ottamista koskevien päätöksentekovaltuuksien ja -ohjeiden valmistelu ja ylläpito. Riskienhallintaosasto toimii myös päätöksenteon tukena ja laadunvalvojana luottopäätösprosessissa.

Päätöksentekoelimet

OKO-konsernissa OKOn johtokunta on ylin päätöksentekoelin riskienhallintaan liittyvissä asioissa.

OKOn johtokunnan alaisuudessa toimiva rahoitusjohto tekee johtokunnan vahvistamien valtuuksien puitteissa asiakas-, pankki- ja maariskiä koskevia vastuuraja-, limiitti- ja luottopäätöksiä. Rahoitusjohdon puheenjohtajana on OKOn toimitusjohtaja.

Luottotoimikunnat, limiittitoimikunta sekä osasto- ja yksikkötason päätöksentekoelimet tekevät luottoriskiä koskevia päätöksiä vahvistettujen päätöksentekovaltuuksien puitteissa.

OKOn johtokunta hyväksyy myös konsernitasoiset markkinariskilimiitit.

Liiketoimintayksiköillä on ensisijainen vastuu asiakkuuksista ja riskinotosta. Yksiköillä on oikeus tehdä luotto-, markkina- ja rahoitusriskien ottamista koskevia päätöksiä hyväksytyjen valtuuksien ja limiittien puitteisissa konsernin riskipolitiikkoja noudattaen.

RISKIENHALLINTASTRATEGIA

Riskienhallintastrategian keskeisenä tehtävänä on määrittellä konsernin riskienhallinnan periaatteet, riskinkantokyky ja suhtautuminen riskinottoon.

Riskienhallintastrategiassa on määritelty konsernin liiketoimintaan liittyvät riskit ja kuvattu riskienhallinnan organisointi, eri päätöksentekotasojen ja riskienhallintaan osallistuvien organisaatioyksiköiden tehtävät ja niiden keskinäinen vastuunjako. Lisäksi se sisältää riskienhallinnan menetelmien ja mittareiden kuvauksen sekä seurannan ja raportoinnin periaatteet. Riskienhallintastrategia tarkistetaan vuosittain.

RISKINKANTOKYKY

Riskinkantokyvyllä tarkoitetaan konsernin omien varojen määrää suhteessa riskipainotettuihin sitoumuksiin. OKO-konsernin pitkän aikavälin vakavaraisuustavoite ensisijaisilla omilla varoilla laskettuna on 7,0 prosenttia. Oikein mitoitettu riskinotto ja pääomarakenne sekä vahva tuloskunto turvaavat OKO-konsernin riskinkantokyvyn.

Ensisijaisten omien varojen suhde riskipainotettuihin sitoumuksiin oli 7,4 prosenttia, kun se vuotta aiemmin oli 7,0 prosenttia. Riskipainotettujen sitoumusten määrä oli vuoden 2001 lopussa 7 150 miljoonaa euroa eli lähes samalla tasolla kuin vuotta aiemmin, jolloin se oli 7 153 miljoonaa euroa.

Konsernin riskinkantokyvystä on laadittu varautumissuunnitelma, jossa on kuvattu riskinkantokyvyn tavoitearvojen ja herkkyyksianalyysin lisäksi toimenpidevaihtoehdot eri tilanteissa sekä näiden toimenpiteiden vaikutus omiin varoihin ja riskipainotettuihin sitoumuksiin. Varautumissuunnitelma tarkistetaan vuosittain.

RISKINOTTOHALUKKUUS

OKO-konsernin suhtautuminen riskinottoon on maltillinen. Liiketoiminta perustuu harkittuun riskituottoajatteluun, minkä mukaisesti hyödynnetään luottoriskiä, markkinariskejä ja rahoitusriskiä. Liiketoiminnan harjoittamiseen liittyy myös strateginen riski sekä operatiiviset riskit.

OKO-konsernin riskinottohalukkuus määritellään suhteuttamalla riskit konsernin tuottoihin. Tavoitteena on, ettei luottotappioiden ja tehtyjen varausten nettomäärä suhdannekierron aikana keskimäärin ylitä 10 prosenttia konsernin vuosituotoista tai 0,35 prosenttia luotto- ja takauskannasta. Tavoitteena on, että markkinariskit (mukaan lukien korko-, valuutta- ja osakeriskit) eivät ylitä 5 prosenttia konsernin arvioiduista vuosituotoista.

RISKIPOLITIIKAT

Riskinottoa OKO-konsernissa ohjataan riskipolitiikoilla, joiden sisältö on määritelty riskienhallintastrategiassa.

Vuosittain laadittavassa kokonaisriskipolitiikassa riskinottohalu kohdennetaan riskilajeille ja oma pääoma liiketoiminta-alueille. Kohdistettavien omien pääomien määrä on 7 prosenttia liiketoiminta-alueiden riskipainotetuista sitoumuksista.

Konsernin kokonaisriskipolitiikkaa täydentävät riskilajikohtaiset politiikat, joita ovat luotto-, korko-, valuutta-, osake-, kiinteistö- ja rahoitusriskipolitiikat sekä operatiivisten riskien politiikka. Konsernin suurimpia asiakasryhmiä eli yritys-, rahoitus- ja vakuutuslaitos- sekä yksityisasiakkaita varten on laadittu asiakasryhmäkohtaiset luottoriskipolitiikat. Näiden lisäksi on tehty maariskipolitiikka.

Riskilajikohtaisissa politiikoissa on kuvattu riskin määrä (positio) konsernissa sekä määritely position rakennetta ja hajauttamista koskevat periaatteet sekä riski- ja tuottotavoitteet. Operatiivisten riskien politiikka laaditaan vuonna 2002.

Liiketoimintayksiköt laativat konsernin politiikkojen pohjalta toimintaansa ohjaavat riskipolitiikat.

RISKIEN SEURANTA JA RAPORTOINTI

Riskienn seurannan ja raportoinnin tarkoituksena on mitata ja analysoida konsernin riskiasemaa sekä verrata sitä asetettuihin tavoitteisiin ja limiitteihin sekä informoida päätöksentekijöitä konsernin riskiasemista ja niiden kehityksestä. Riskien seurantaan kuuluu myös konsernin riskienhallintastrategian ja riskipolitiikkojen noudattamisen ja toteutumisen valvonta.

Riskienn seurannan ja raportoinnin riippumattomuus on varmistettu keskittämällä seuranta- ja raportointivastuu Riskienhallintaosastolle. Riskejä seurataan aktiivisesti myös liiketoimintayksiköissä.

Riskiennhallintaosasto raportoi markkinariskit päivittäin ja muut riskilajit kuukausittain tai neljännesvuosittain. Näiden lisäksi osasto laatii neljännesvuosittain kattavan OKO-konsernin riskianalyysin, jossa analysoidaan suhdannekehitystä ja markkinanäkymiä sekä seurataan konsernin riskinkantokykyä ja toteutunutta riskiasemaa suhteessa riskipolitiikoissa määriteltyihin tavoitteisiin.

LUOTTORISKIEN HALLINTA

Luottoriskillä tarkoitetaan tappion vaaraa, joka johtuu siitä, ettei velallinen tai vastapuoli pysty suoriutumaan sovitusta velvoitteistaan eivätkä vakuudet turvaa konsernin saatavia. Luottoriskeihin OKO-konsernissa luetaan vastapuoli-, maa- ja selvitysriskit. Maariski on maittain kohdistettuihin ulkomaisiin saamisiin liittyvä luottoriski. Selvitysrisiki on selvitysprosessiin liittyvä, selvityksen kohteena olevan saamisen menettämisen vaara.

Luottoriskienn hallinnan tavoitteena on rajoittaa asiakas- ja muista vastuista syntyvien luottoriskienn negatiiviset tulosvaikutukset hyväksyttävälle tasolle ja pyrkiä samalla optimoimaan riski-tuotto-suhdetta. Keskeisessä asemassa luottoriskienn hallinnassa on luottoprosessienn laatu. Luottoprosessia ohjaavat vahvistetut luottoriskipolitiikat, päätöksentekojärjestelmä, päätöksentekovaltuudet ja toimintaohjeet.

Selvitysrisikienn hallinnassa korostuu vastapuolten luotettavuuden varmistaminen. Selvitysrisikiä pyritään vähentämään käyttämällä vakioimuotoisia sopimuksia sekä keskittämällä selvitykset luotettaviin clearing-keskuksiin.

Luottoriskejä pyritään vähentämään hajautuksella sekä määrittelemällä asiakaskohtaisesti vakuus- ja kovenanttipolitiikat. OKO-konsernissa ei ole käytetty luottoriskijohdannaisopimuksia eikä luottoja ole arvopaperistettu. Luottoriskinottoa rajoittavat myös omien varojen perusteella määritellyt suurimmat mahdolliset asiakasvastuut sekä käytössä oleva limiittijärjestelmä.

Luottoriskipolitiikka

OKO-konsernin luottoriskipolitiikassa määritellään kokonaisvastuiden koostumusta, hajautusta, asiakasvalintaa sekä vakuuksien ja kovenanttien käyttöä koskevat periaatteet. Luottoriskipolitiikassa on kuvattu myös riski- ja tuottotavoitteet. Luottoriskipolitiikan tarkoituksena on varmistaa, ettei konsernille synny maittain, toimialoitain, asiakasryhmittäin, asiakas-konserneittain tai ajallisesti liiallisia riskikeskittymiä.

Luottoriskipolitiikassa toimialakohtaisille vastuille on asetettu tavoitteelliset vastuukatot, joiden tarkoituksena on varmistaa yritys vastuukannan riittävä hajautuminen eri toimialoille. Toimialakohtaiset vastuukatot tarkistetaan vuosittain. Maariskipolitiikassa riskiä on hajautettu asettamalla enimmäismäärät maaryhmäkohtaisille vastuille.

Rahoitus- ja vakuutuslaitosten riskiä on hajautettu luottokelpoisuusluokittain, liikkeeseenlaskijoittain ja tuotteittain. Lisäksi saamistodistussijoitusten likvidisyyden varmistamiseksi on määritelty minimikoot emissioille, joihin voidaan sijoittaa.

Yksityisasiakkaiden luottoriski hajautuu suuren asiakasmäärän ja asiakaskohtaisen vastuumäärän perusteella.

Luottoriskien limitointi

Useimmille yritys- ja rahoituslaitosasiakkaille sekä maille on vahvistettu kokonaisvastuita rajoittava limiitti sekä riskinotto-politiikka lyhyille ja pitkille vastuille.

Maalimiitti on euromääräinen yläraja OKO-konsernin saamisille tietyistä maasta maariskin perusteella. Kunkin maan maalimiitin määrä ja siihen mahdollisesti liittyvä aikarajoitus määritellään maan luottokelpoisuuden ja OKO-konsernin riskinkantokyvyn mukaisesti niin, että se tukee hyväksytyjä liiketoimintaperiaatteita. Maalimiitti tarkistetaan vähintään kerran vuodessa.

Vastuuraja on euromääräinen asiakaskohtaisten sitoumusten yläraja, jonka OKOn johtokunta tai Rahoitusjohto vahvistaa vuosittain niille OKO-konsernin yritys- ja yhteisöasiakkaille, joiden vastuut tai suunnitellut vastuut ylittävät 5 miljoonaa euroa. Rahoitus- ja limiittiesitykset alle viiden miljoonan euron suuruisista vastuista käsitellään alemmissä päätöksenteoelimityksissä.

Rahoituslaitoslimiitti on OKOn johtokunnan tai Rahoitusjohtoon hyväksymä, euromääräisesti, ajallisesti ja tuotekohtaisesti määritelty vastapuolilimiitti, jonka puitteissa rahoituslaitosten kanssa harjoitettava liiketoiminta tapahtuu. Limiitin myöntäminen edellyttää, että rahoituslaitos sijaitsee maassa, jolle on hyväksytty maalimiitti. Rahoituslaitoslimiitti tarkistetaan vuosittain.

Luottoprosessi

Luottoprosessissa esittely, päätöksenteko, toimeenpano ja valvonta on eriytetty toisistaan. Asiakasvastuulliset rahoitusjohtajat ja -päälliköt valmistelevat ja esittelevät vastuuraja- ja limiitti- sekä rahoitusesitykset päätöksenteoelimityksille.

OKO-konsernissa luottopäätös perustuu luottoanalyysiin, joka sisältää selvityksen luoton hakijasta, asiakkaalle tai asiakaskokonaisuudelle myönnettyistä vastuista ja niiden vakuuksista, vakuus- ja kovenantti-politiikan lyhyille ja pitkille vastuille, asiakkaan luottokelpoisuuden analysoinnin sekä ennusteen asiakkaan taloudellisen tilan kehittymisestä. Yrityisasiakkaista liitetään vastuurajaesitykseen aina tilinpäätösanalyysi ja uusista yritysasiakkaista usein myös yritystutkimus.

Pääsääntöisesti yritys- ja rahoituslaitosasiakkaiden luottopäätösesityksiin sisältyy Riskienhallintaosaston kannanotto luottoriskistä.

OKO-konsernissa maan luottokelpoisuutta arvioidaan luottoluokituslaitoksen sekä maan taloudellista ja poliittista tilaa ja kehitystä kuvaavien tunnuslukujen sekä muun maata koskevan informaation perusteella. Maat on jaettu ulkopuolisen luottokelpoisuusluokituksen perusteella viiteen maariskiryhmään. Ryhmään 1 kuuluvat ne maat, joiden Moody'sin luottokelpoisuusluokitus on Aaa. Ryhmään 2 kuuluvat ne maat, joiden Moody'sin luottokelpoisuusluokitus on vähintään A3. Ryhmään 3 kuuluvat ne maat, joiden Moody'sin luottokelpoisuusluokitus on vähintään Baa3 eli alin Investment Grade. Ryhmään 4 kuuluvat ne maat, jotka määritellään suhteellisen korkean riskin maiksi ja ryhmään 5 kuuluvat maat määritellään erittäin korkean riskin maiksi tai niillä ei ole luottokelpoisuusluokitusta.

OKO-konsernissa on rakenteilla toimialan luottokelpoisuuden arviointiin tähtäävä sisäinen toimialan riskiluokitus, joka on tarkoitus ottaa käyttöön vuoden 2002 aikana.

Yrityisasiakkaiden luottokelpoisuuden arvioinnin pohjana käytetään tällä hetkellä tilinpäätösanalyysiä, jonka perusteella yritysasiakkaat luokitellaan viiteen luokkaan (A – E). Tavoitteena on uudistaa OKO-konsernin sisäistä yritysasiakkaiden luottokelpoisuuden

arviointijärjestelmää ja ottaa se käyttöön vuoden 2002 aikana. Kehitteillä oleva sisäinen luottoriskien luokittelumalli perustuu numeeristen tekijöiden historiallisiin, nykyisiin ja odotettuihin arvoihin sekä laadullisiin tekijöihin. Mikäli yrityksellä on myös julkinen luottokelpoisuusluokitus tätä käytetään yhtenä tekijänä luottokelpoisuutta arvioitaessa. Ulkomaisten yritysten osalta luottokelpoisuuden arviointi perustuu julkisiin luottokelpoisuusluokkiin.

Rahoituslaitosten luottokelpoisuuden arvioinnissa käytetään ulkopuolisten luokituslaitosten luottokelpoisuusluokituksia.

Yksityisasiakkaiden luottokelpoisuutta arvioidaan asiakkaasta tehtävän maksukykykaskelman perusteella, jossa otetaan huomioon muun muassa asiakkaan käytettävissä olevat tulot, kulut ja vakuudet sekä niiden arvioidut muutokset.

Luottoriskien mittaaminen, seuranta ja raportointi

Luottoriskiä mitataan asiakaskohtaisesti vakuusvajeella eli vastuiden ja vakuuksien erotuksena. Todennäköisen tappion mittarina käytetään asiakaskohtaisesti laskettavaa painotettua vakuusvajetta, joka määräytyy asiakaskohtaisen avoimen position ja asiakkaan analyysiluokan mukaan. Lisäksi luottoriskien mittareina käytetään ongelmaluottojen ja erääntyneiden maksuerien osuutta sitoumuskannasta sekä luottotappioiden osuutta tuotoista ja luotto- ja takauskannasta.

Asiakasseuranta jakaantuu vuosittaiseen tilinpäätösten ja osavuosikatsausten analysointiin sekä jatkuvaan sitoumusten hoidon ja asiakkaan toiminnan seurantaan.

Asiakkaiden maksukäyttäytymistä, erääntyneitä maksueriä ja ongelmaluottoja seurataan jatkuvasti sekä konsernin sisäisestä että ulkoisesta valvontapalvelusta saatavan informaation perusteella.

OKO-konsernin asiakkaat, joiden talouden kehitystä, luottoriskien määrää ja sitoumusten hoitotasoa halutaan tarkastella tavallista tiiviimmin, otetaan erityisseurantaan. Tämä merkitsee usein myös luottopäätöksentekotason nostamista. Samassa yhteydessä arvioidaan myös asiakkaan luottokelpoisuusluokituksen muutos, luottotappion todennäköisyys sekä luottotappiovarauksen tarpeellisuus.

Yrityisasiakkaille asiakaskokonaisuuksittain hyväksytyjä vastuurajoja samoin kuin rahoituslaitoskonserneille hyväksytyjä kokonaislimiittejä seurataan luottopäätösprosessissa. Lisäksi luottopäätösten valvontaa toteutetaan päätöksentekoelemissä toimittamalla luottopäätöspöytäkirjat aina tiedoksi seuraavalle päätöksentekotasolle.

Luottoriskien raportointi on keskitetty Riskienhallintaosastolle. Luottoriskipolitiikan toteutumista tarkastellaan OKO-konsernin riskianalyyseissa, jossa raportoidaan vastuiden määrän kehitystä, vastuukannan laatua ja riskiä sekä ongelmaluottojen kehitystä ja niiden tulosvaikutuksia. Limiittien käyttö sekä mahdolliset ylitykset raportoidaan säännöllisesti. Lisäksi Riskienhallintaosastolla laaditaan toimiala-, luotto- ja sijoitus-salkkuanalyyseja.

Luottoriskiasema 31.12.2001

Vuoden 2001 lopussa OKO-konsernin kokonaisvastuut mukaan lukien taseen ulkopuoliset erät olivat 15,2 miljardia euroa eli 22 prosenttia suuremmat kuin vuotta aiemmin. Saamistodistusten määrä kasvoi merkittävästi vuoden 2000 loppuun verrattuna.

Kokonaisvastuista taseen ulkopuolisten erien osuus oli 2,9 miljardia euroa. Taseen ulkopuoliset erät koostuivat pääasiassa takauksista, käyttämättömistä limiiteistä, nostamattomista luotoista ja johdannaisoppimusten luottovasta-arvoista.

Asiakasryhmä	31.12.2001		31.12.2000	
	Mrd. e	%	Mrd. e	%
Yritykset	5,5	36	5,1	41
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	3,8	25	2,6	21
Yksityisasiakkaat	1,7	11	1,5	12
Julkisyhteisöt	1,6	11	0,6	5
Muut	1,5	10	1,8	14
Voittoa tavoittelemattomat	1,0	6	0,9	7
Yhteensä	15,2	100	12,5	100

Kokonaisvastuiden asiakasryhmittelyä muutettiin edellisestä vuodesta siten, että voittoa tavoittelemattomiin yhteisöihin on luettu asuntoyhteisöjen lisäksi

myös asuntojen ja asuinkiinteistöjen hallinta -toimialan vastuut. Tältä osin asiakasryhmittely poikkeaa viranomaisraportoinnin sektorijaosta.

Merkittävin osa luottoriskistä eli 36 prosenttia muodostui yritysasiakkaiden vastuista. Yritysasiakkaisiin liittyvä luottoriski syntyy yrityksille tarjottavista rahoitus- ja maksuliikepalveluista sekä rahamarkkina-, pääomamarkkina- ja valuuttakaupan palveluista.

Yritysvastuut kasvoivat edellisen vuoden lopusta 0,4 miljardia euroa eli 8 prosenttia. Yritysasiakkaiden vastuiden kasvusta huomattava osa muodostui kohde- vakuudellisista saamisista.

Konsernin luottoriskipolitiikan mukaan yksittäisen toimialan osuus yritysvastuista saa olla enintään 18 prosenttia. Yritysvastuut jakautuivat toimialoittain seuraavasti:

Toimiala	31.12.2001	31.12.2000
	%	%
Metalliteollisuus	14	16
Metsäteollisuus	13	13
Rakentaminen	11	9
Kauppa	11	12
Elintarviketeollisuus	9	9
Muu teollisuus	7	7
Energian tuotanto	7	8
Viestintä ja kustantaminen	6	3
Kuljetus ja liikenne	5	5
Palvelut	4	4
Tietoliikenne ja elektroniikka	4	5
Muiden kiinteistöjen hallinta	4	4
Muut toimialat	5	5
Yhteensä	100	100

Neljä suurinta toimialaa olivat metalliteollisuus, metsäteollisuus, rakentaminen ja kauppa. Muiden toimialojen suhteelliset osuudet olivat alle 10 prosenttia yritysvastuiden kokonaismäärästä. Yritysvastuiden toimialajakaumassa ei tapahtunut olennaista muutosta vuoden 2001 aikana.

Tietoliikenne ja elektroniikka -toimialan vastuut olivat 4 prosenttia yritysvastuiden kokonaismäärästä ja ne kohdistuivat pääasiassa suuriin kotimaisiin puhelinoperaattoreihin.

OKO-konsernin suuret asiakasvastuut vuoden 2001 lopussa olivat 1 560 miljoonaa euroa eli 170 prosenttia konsernin omista varoista, jotka olivat 915 miljoonaa euroa. Vuotta aiemmin vastaavat luvut olivat 1 640 miljoonaa euroa ja 201 prosenttia. Suuriksi asiakasvastuiksi katsotaan ne konsernin yritysasiakkaat, joiden vastuut ylittävät 10 prosenttia OKO-konsernin omista varoista. Suuret asiakasvastuut muodostuivat 12 asiakaskonsernista ja niiden yhteenlasketut vastuut olivat 28 prosenttia yritysvastuukannasta.

Analyysiluokittain tarkasteltuna parhaaseen luokkaan (A) kuului 2,2 miljardia euroa eli 40 prosenttia yritysvastuista ja toiseksi parhaaseen luokkaan (B) 1,7 miljardia euroa eli 31 prosenttia yritysvastuista. A- ja B-luokan vastuiden osuus oli 71 prosenttia yritysvastuiden määrästä. Konsernin luottoriskipolitiikan mukaan kahden parhaan luokan yhteenlasketun osuuden tulee olla vähintään 55 prosenttia kaikista yritysvastuista. Kahteen alimpaan luokkaan kuuluvia yritysvastuita oli 0,3 miljardia euroa eli 6 prosenttia kaikkien yritysvastuiden määrästä. Yritysvastuiden analyysiluokittelun pohjana on käytetty pääosin vuoden 2000 tilinpäätöstietoja.

Luokittelemattomien vastuiden 0,5 miljardin euron kokonaismäärästä suurin osa oli elinkeinonharjoittajille ja kiinteistöyhtiöille myönnettyjä luottoja.

Heikoimpiin analyysiluokkiin kuuluvien yritysten rahoitusta on luottoriskipolitiikassa rajoitettu asettamalla painotetulle vakuusvajeelle enimmäismäärä. D- ja E-luokkaan kuuluvia yrityksiä rahoitetaan pääsääntöisesti turvaavin vakuuksin.

Parhaisiin analyysiluokkiin kuuluville yrityksille myönnetään sitoumuksia usein ilman turvaavaa vakuutusta, mutta tällöin käytetään aktiivisesti rahoittajan asemaa turvaavia kovenantteja.

OKO-konsernissa rahoituslaitokset ovat merkittävä vastapuoli raha-, valuutta- ja pääomamarkkinoilla käytävässä kaupassa. Pääosa rahoitus- ja vakuutuslaitoksiin liittyvästä luottoriskistä syntyy annetuista talletuksista ja sijoituksista rahoitus- ja vakuutuslaitosten liikkeenlaskemiin arvopapereihin. Rahoitus- ja vakuutuslaitosasiakkaiden osuus konsernin kokonaismastuista oli vuoden 2001 lopussa 3,8 miljardia euroa eli 25 prosenttia.

Yksityisasiakkaiden luottoriski OKO-konsernissa

liittyy lähinnä Okopankki Oyj:n toimintaan. Vuoden 2001 lopussa yksityisasiakkaiden vastuut olivat 1,7 miljardia euroa eli 11 prosenttia konsernin kokonaisvastuista. Yksityisasiakkaiden vastuut kasvoivat edellisen vuoden lopusta 0,2 miljardia euroa eli 13 prosenttia. Suurin osa yksityisasiakkaiden vastuista oli asuntoluottoja.

Julkisyhteisöjen vastuut kasvoivat edellisen vuoden vaihteesta 1,0 miljardia euroa. Kasvu kohdistui pääasias-
sa valtion velkasitoumuksiin.

Ryhmään muut sisältyy osuuspankkien ja OPK-yhteisöjen vastuut, jotka vähenivät 0,3 miljardia euroa vuoden 2000 lopusta.

Voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen vastuut kasvoivat 5 prosenttia edellisestä vuodesta. Voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen vastuista suurin osa koostui asuntoyhteisöjen ja yleishyödyllisten rakennuttajien vastuista.

OKO-konsernissa maariski syntyy konsernin ulkomaisesta riskinotosta. Suurin osa maariskistä muodostuu ulkomaisille pankeille annetuista talletuksista ja sijoituksista ulkomaisiin joukkovelkakirjalainoihin. Kaupan rahoituksen ja maksuliikenteen osuus maariskistä on vähäinen.

Maariskin määrä, pois lukien Suomi, oli vuoden 2001 lopussa 1,1 miljardia euroa. Kahteen parhaaseen maariskiryhmään (1 ja 2) kuuluvien vastuiden osuus oli 96 prosenttia, kun se vuotta aiemmin oli 98 prosenttia.

Maariskiryhmä	31.12.2001		31.12.2000	
	Milj. e	%	Milj. e	%
Ryhmä 1	932	83	1 004	83
Ryhmä 2	154	14	191	16
Ryhmä 3	33	3	16	1
Ryhmä 4	9	1	3	0
Ryhmä 5	1	0	1	0
Yhteensä	1 129	100	1 215	100

Maariskiryhmiin 3, 4 ja 5 kuuluviin maihin kohdistuva riskinotto liittyy lähinnä kaupan rahoitukseen, sillä treasury-liiketoiminta on rajattu maariskiryhmiin 1 ja 2 kuuluviin maihin.

Järjestämättömien ja nollakorkoisten saamisten määrä vuoden 2001 lopussa oli 19 miljoonaa euroa.

Järjestämättömien ja nollakorkoisten saamisten määrä kasvoi edellisen vuoden loppuun verrattuna 5 miljoonaa euroa. Järjestämättömien ja nollakorkoisten saamisten osuus sitoumuskannasta oli vuoden 2001 lopussa 0,3 prosenttia. Edellisenä vuonna vastaava luku oli 0,2 prosenttia.

OKO-konsernissa kirjattiin vuonna 2001 uusia luotto- ja takaustappioita sekä luottotappiovarauksia yhteensä 8 miljoonaa euroa, kun vastaava luku edellisellä vuonna oli 2 miljoonaa euroa. Luottotappiopalautusten ja purettujen luottotappiovarausten yhteismäärä oli 12 miljoonaa euroa eli sama kuin edellisellä vuonna. Luotto- ja takaustappioiden nettomääräinen tulosvaikutus oli 4 miljoonaa euroa positiivinen, eli 6 miljoonaa euroa pienempi kuin vuonna 2000. Luotto- ja takaustappioista sekä luottotappiovarausten yhteismäärästä yli 80 prosenttia kohdistui yritysasiakkaiden vastuisiin. Toimialoitain tarkasteltuna luotto- ja takaustappioiden sekä luottotappiovarausten yhteismäärästä noin puolet kohdistui sahateollisuuteen ja loput kohdistuivat useille eri toimialoille.

Vuonna 2001 OKO-konsernin nettomääräisten luotto- ja takaustappioiden sekä varausten osuus vuosituotoista oli -1,5 prosenttia ja -0,1 prosenttia luotto- ja takaukskannasta, kun ne vuotta aiemmin olivat -3,2 prosenttia vuosituotoista ja -0,2 prosenttia luotto- ja takaukskannasta.

Konsernin luottoriskit ovat pysyneet edelleen varsin vähäisinä.

MARKKINARISKIEN HALLINTA

Markkinariskejä ovat markkinahintojen eli korkojen, valuutta- ja osakekurssien, volatilitteettien tai muiden markkinahintojen muutosten vaikutukset pankin tulokseen. Markkinoiden likviditeettiriski on osa markkinariskiä. Riski syntyy, kun markkinoilla ei ole riittävästi syvyyttä tai markkinat eivät toimi jonkin häiriön takia, minkä vuoksi pankki ei kaikissa tilanteissa kykene realisoimaan tai kattamaan riskejään vallitseviin markkinahintoihin.

Markkinariskiä hallinnan tavoitteena on rajoittaa taseen ja taseen ulkopuolisten erien hintamuutoksista aiheutuvat riskit hyväksyttävälle tasolle sekä edistää

tuloksentelemahdollisuuksia optimoimalla riski-tuotto-suhdetta.

Markkinariskeistä korko-, valuutta-, osake- ja kiinteistöriskeille on laadittu omat konsernitason riskipolitiikat, joissa on määritelty position rakennetta ja hajauttamista koskevat periaatteet ja limiitit. Riskipolitiikkojen tarkoituksena on varmistaa, ettei OKO-konsernille synny riskinkantokykyyn ja riskinottohaluun nähden liian suuria markkinariskejä.

Korkoriskiä hajautetaan valuutoittain, tuotteittain ja periodeittain. Valuuttariski hajautetaan valuutoittain. Osake- ja pääomasijoitusten riskiä hajautetaan markkina-alueittain, toimialoittain ja liikkeeseenlaskijoittain. Pääoma-rahastosijoituksissa riskin hajautus hoidetaan rahaston sääntöjen mukaisesti.

Markkinariskejä sisältyy sekä kaupankäyntitoimintaan (trading) että varainhallintaan. Trading-toiminta perustuu aktiiviseen lyhyen aikavälin kaupankäyntiin ja markkinariskien hallintaan. Varainhallinnan tehtävänä on hallita sekä pankin sijoitustoiminnan luotto- ja korkoriskiä että OKOn luotto- ja talletuskannasta sekä muusta taseesta syntyvää korkoriskiä.

Markkinariskien hallinnassa keskeisessä asemassa on jatkuva riskipositioiden rakenteiden ja markkinoiden analysointi sekä markkinamuutosten vaikutusten ennakointi pankin riskiasemaan ja tulokseen. Tehokas markkinariskien hallinta edellyttää ajantasaista ja oikeaa informaatiota positioista ja markkinoista sekä nopeaa reagointia markkinamuutoksiin. Markkinariskejä hallitaan muokkaamalla riskipositioita sekä tase- että johdannaisinstrumentein. OKO-konserni käyttää aktiivisesti korko- ja valuuttajohdannaisia, joiden kohde-etuuskien ja luottovasta-arvojen määrät on esitetty liitetiedossa 50.

Markkinariskien mittaaminen, seuranta ja raportointi

OKO-konsernissa korkoriskiä mitataan yhden prosenttiyksikön koron muutoksen vaikutuksella tulevien kasvavirtojen nykyarvoon. Valuuttariskin limiittimittareina käytetään kokonaisnettopositioita ja valuuttaparipositioita. Osakeriskin limiittimittarina käytetään osakesalkun markkina-arvoa. Kiinteistöriskiä mitataan vuokrattavissa oleviin kohteisiin sitoutuneen pääoman määrällä sekä

vuokrattavissa olevien kiinteistöjen tuotolla ja vajaa-käyttöasteella.

Lisäksi OKOn korko-, valuutta- ja osakeriskejä mitataan Value at Risk (VaR) -analyysin avulla.

VaR-analyysi perustuu korkojen sekä valuutta- ja osakekursien historialliseen kehitykseen. Malli estimoii positioiden markkina-arvojen muutosta yhden päivän pitoajalle, millä tarkoitetaan aikaa, joka tarvitaan position sulkemiseen tai riskin kattamiseen. Malli antaa tappioennusteen, jonka mukaan tappio on 97,5 prosentin todennäköisyydellä pienempi tai enintään yhtä suuri kuin mallin antama ennuste.

Koska VaR-analyysi perustuu historiassa toteutuneisiin hintamuutoksiin (volatiliteettiin) ja se antaa tappioestimaatin ”normaaleissa” markkinoilla vallitsevissa olosuhteissa, analyysiä täydennetään päivittäisellä stressitestauksella. Stressitestauksella voidaan arvioida tarkasteluajanjakson aikana toteutuneita suurempien markkinamuutosten vaikutuksia avoimen riskiposition tulokseen. Mallin ennustekykä seurataan päivittäisellä back-testauksella: testin tulos saa ylittää 100 päivän aikana keskimäärin 2,5 kertaa tappioestimaatin.

Historialliseen simulaatioon perustuvan menetelmän etuina ovat empiiriset, markkinoilla toteutuneet jakaumat ja korrelaatiot, minkä lisäksi menetelmä on helppo ymmärtää. Ongelmia vastaavasti ovat toteutuneeseen kehitykseen perustuva riskin ennustaminen, aikasarjajatkamisen pituuden vaikutus riskimittarin arvoon, äärimmäisten muutosten epäjatkuvuus erityisesti jakauman tappiolaidalla ja aikasarjoihin sisältyvä autokorrelaatio.

Skenaarioanalyysien ja luottoriskien mittausten kehittämisen yhteydessä Monte Carlo -simulointitekniikkaan perustuvan Value at Risk -menetelmän rinnakkaiskäyttö aloitettiin vuoden 2002 alussa.

Riskienhallintaosasto seuraa ja raportoi OKOn korko-, valuutta- ja osakeriskilimiittejä ja hälytysrajoja päivittäin sekä konsernin rahoituslaitostytäryhtiöiden korkoriskiä viikoittain.

OKOn kokonais-VaR oli vuoden vaihteessa -1,6 miljoonaa euroa. Toisen vuosipuoliskon keskimääräinen VaR oli -2,0 miljoonaa euroa, minimi -0,9 miljoonaa euroa ja maksimi -2,9 miljoonaa euroa. Pohjola-Yhtymä Oyj:n osakkeet otettiin mukaan VaR-analyysi-

siin 1.7.2001 alkaen, minkä vuoksi keskimääräiset luvut on laskettu jälkimmäiseltä vuosipuoliskolta.

Korkoriski

Korkoriski jakautuu hintariskiiin ja uudelleenhinnoitteluriskiiin. Hintariski on markkinakorkojen muutoksen vaikutus korollisten, jälkimarkkinakelpoisten arvopapereiden ja johdannaisopimusten markkina-arvoon. Uudelleenhinnoitteluriski on korkojen muutoksesta aiheutuva epävarmuus sopimusten uudelleenhinnoittelussa (korontarkistus tai erääntyminen) saatavasta tai maksettavasta korosta. Korkojen muutokset vaikuttavat vastakaissuuntaisesti hinta- ja uudelleenhinnoitteluriskien toteutumiseen.

Korkoriski syntyy, kun taseen ja taseen ulkopuolisten erien maturiteetit, korontarkistusajankohdat tai korkoperusteet poikkeavat toisistaan. OKOssa korkoriskiä saavat ottaa limiittien puitteissa vain erikseen määritellyt yksiköt. Muun taseen korkoriski siirretään varainhallinnan hoidettavaksi. OKOn tytäryhtiöille on määritelty omat korkoriskilimiitit.

OKO-konsernin korkoriskiasema oli koko vuoden korkotasojen laskua ennakoiva. Korkojen kehitys kolmen ensimmäisen vuosineljänneksen aikana oli laskeva. Aivan vuoden viimeisinä kuukausina korkomarkkinoiden epävarmuus lisääntyi. Korkoriskin ottamisesta kertynyt tulos ylitti selvästi asetetun tavoitteen.

Yhden prosenttiyksikön koronnousun vaikutuksella mitattuna konsernin korkoriski oli vuoden lopussa (eri valuutoissa mitatut korkoriskit itseisarvoina yhteen laskien) 10,3 miljoonaa euroa ja keskimäärin vuoden aikana 11,4 miljoonaa euroa. Vuoden 2001 aikana korkoriskin minimimäärä oli 6,9 miljoonaa euroa ja maksimimäärä 17,0 miljoonaa euroa. Korkoriskin keskihajonta oli 2,7 miljoonaa euroa. Edellisen vuoden keskimääräinen korkoriski oli 5,1 miljoonaa euroa ja keskihajonta 1,5 miljoonaa euroa.

Korkoriskin VaR vuoden lopussa oli -1,3 miljoonaa euroa. Jälkimmäisen vuosipuoliskon keskimääräinen VaR oli -0,6 miljoonaa euroa minimin ollessa -0,4 ja maksimin -1,3 miljoonaa euroa.

Valuuttariski

Valuuttariski syntyy, kun samassa valuutassa olevien saatavien ja velkojen määrät poikkeavat toisistaan. OKO-konsernissa valuuttariskit on keskitetty OKOon, joka on Osuuspankkiryhmässä ainoa valuuttamarkkinoilla aktiivisesti toimiva yhteisö.

OKOn yön yli -valuuttapositio oli pieni koko vuoden. Kokonaisnettovaluuttapositio oli vuoden vaihteessa 2,0 miljoonaa euroa. Keskimäärin positio oli 2,1 miljoonaa euroa ja suurimmillaan se oli 15,4 miljoonaa euroa. Valuuttaposition keskihajonta oli 6,8 miljoonaa euroa. Vuoden 2000 kokonaisnettovaluuttapositio oli keskimäärin -1,1 miljoonaa euroa ja keskihajonta oli 0,05 miljoonaa euroa.

OKOn valuuttaposition VaR oli vuoden vaihteessa -0,007 miljoonaa euroa ja vuoden aikana keskimäärin -0,44 miljoonaa euroa.

Valuuttakaupan tulos oli hyvä suhteessa asetettuun tavoitteeseen ja se perustui pääosin päivänsisäiseen trading-toimintaan.

Volatiliteettiriski (optioliiketoiminta)

Optioliiketoiminnassa ei otettu markkinariskejä, vaan asiakasliiketoiminnasta syntyneet riskit katettiin vasta kaupoin.

Osakeriski

OKO-konsernissa osakeriskiä syntyy osake- ja pääomasisijoitustoiminnasta. Osakesijoitukset sisältävät sekä kaupankäyntitarkoitukseen että pitempiaikaiseen omistukseen hankittuja osakkeita.

Osakeriskipolitiikassa määritellään osakesalkun koostumusta ja sijoituskohteiden valintaa ohjaavat periaatteet.

OKOn salkussa olevien pörssinoteerattujen osakkeiden markkina-arvo oli vuoden lopussa 50,6 miljoonaa euroa sisältäen sijoitukset Pohjola-Yhtymä Oyj:n osakkeisiin, markkina-arvoltaan 25,7 miljoonaa euroa. Vuoden 2000 lopussa pörssinoteerattujen osakkeiden kokonaismarkkina-arvo oli 99,5 miljoonaa euroa, josta Pohjola-Yhtymä Oyj:n osuus oli 60,8 miljoonaa euroa.

Vaihdettaviin vastaaviin kirjatuihin osakkeista kolme suurinta toimialaa ja niiden suhteelliset osuudet olivat:

vakuutus 51 prosenttia, rakentaminen 12 prosenttia ja metalliteollisuus 6 prosenttia.

Kattava vaihdettaviin vastaaviin kirjatun osakesalkun VaR-analyysi käynnistettiin 1.7.2001, kun OKOn omistamat Pohjola-Yhtymä Oyj:n osakkeet sisällytettiin VaR-analyysiin. Vuoden vaihteen VaR oli -1,4 miljoonaa euroa, josta Pohjola-Yhtymä Oyj:n osuus oli noin puolet. Jälkimmäisen vuosipuoliskon keskimääräinen osake-VaR oli -1,9 miljoonaa euroa sekä minimi -1,4 miljoonaa euroa ja maksimi -2,2 miljoonaa euroa.

Vuoden 2001 lopussa OKOn sijoitukset pääomasijoitusrahastoihin olivat 11,9 miljoonaa euroa, minkä lisäksi sitovia sijoituslupauksia oli 22,3 miljoonaa euroa.

Osakekurssit laskivat voimakkaasti vuonna 2001, minkä seurauksena osakkeista kertynyt tulos oli heikko.

Kiinteistöriski

Kiinteistöriskillä tarkoitetaan kiinteistöomistuksiin liittyviä arvonmuutos- ja tuottoriskejä. OKO-konsernin tavoitteena on kiinteistöomistuksiin sitoutuneen pääoman vähentäminen ja tuottotason nostaminen.

Kiinteistöriskipolitiikassa määritellään kiinteistö-sijoitussalkun koostumusta ja sijoituskohteiden valintaa ohjaavat periaatteet. Kiinteistöomistuksista laaditaan vuosittain kohdekohtaiset arviot ja toimenpidesuunnitelmat. Kiinteistöriskeistä raportoidaan neljännesvuositain konsernin riskianalyyseissä.

OKO-konsernin kiinteistöomistuksiin sitoutunut pääoma oli vuoden 2001 lopussa 188 miljoonaa euroa, josta omassa käytössä olevien kiinteistöjen osuus oli 45 miljoonaa euroa. Vuotta aiemmin vastaavat luvut olivat 197 miljoonaa euroa ja 39 miljoonaa euroa. Kiinteistö-sijoitusten nettotuotto parani edelliseen vuoteen verrattuna. Kiinteistöriskien arvioidaan olevan vähäiset.

RAHOITUSRISKIN HALLINTA

Rahoitusriski tarkoittaa jälleenrahoituksen saatavuuteen liittyvää epävarmuutta ja pankin luottokelpoisuuden kehityksen vaikutusta rahoituksen hintaan. Riski syntyy, kun saamisten ja velkojen maturiteetit poikkeavat toisistaan. Rahoitusriski syntyy myös, jos joko velat tai saatavat tai molemmat ovat keskittyneet vastapuolten, instrumenttien tai markkinasegmenttien suhteen.

Maksuvalmiusriski tarkoittaa epävarmuutta rahoituksen saatavuudesta velkojen tai muiden maksujen erääntyessä. Riskin toteutuminen voi johtua esimerkiksi markkinoiden likvideetin vähenemisestä tai luottotarvitsijan luottokelpoisuuden heikkenemisestä. Maksuvalmiusriskiin varaudutaan ylläpitämällä likvideistä saamistodistuksista koostuvaa reservisalkkua.

Rahoitusriskin hallinnan tarkoituksena on varmistaa OKO-konsernin riskinkantokyvyn kannalta oikein mitoitettu pääomarakenne ja rajoittaa taserakenteesta aiheutuvaa rahoitus- ja maksuvalmiusriskiä. Rahoitusriskiä hajautetaan maturiteettiluokittain, vastapuolittain ja instrumenteittain.

OKO-konsernin keskeiset rahoituslähteet ovat sijoitustodistus- ja joukkovelkakirjaemissiot, otetut talletukset muilta pankeilta ja osuuspankeilta, yleisötalletukset sekä oma pääoma. Kansainvälisillä raha- ja pääomamarkkinoilla rahoituksen saatavuuteen ja hintaan vaikuttaa OKOn luottokelpoisuusluokitus.

OKO-konsernin taserakenteeseen ja rahoitusriskien hallintaan vaikuttaa OKOn keskusrahallitustehtävään kuuluva velvollisuus huolehtia Osuuspankkiryhmän maksuvalmiusreservien riittävydestä. OKO huolehtii myös tytäryhtiöidensä Okopankin ja OPR:n rahoituksen riittävydestä. Tytäryhtiöiden toiminnasta syntyville rahoitusriskeille on asetettu omat rahoitusriskilimiittinsä, joiden mukaisesti yhtiöt hoitavat rahoitusriskiasemaansa.

Rahoitusriskipolitiikassa määritellään OKO-konsernin pitkäaikaisen varainhankinnan rakenteeseen ja maksuvalmiuden hoitoon liittyvät periaatteet. Poliittikka määrittelee lisäksi OKOn vastuulla olevien Osuuspankkiryhmän lakisäätelisten maksuvalmiusreservien tason ja ylläpidon periaatteet.

Varainhankintasuunnitelma laaditaan vuosittain vastamaan konsernin rahoitusasemaa ja vakavaraisuustavoitteita.

Rahoitusriskin mittaus, seuranta ja raportointi

Rahoitusriskiä mitataan maturiteettiluokittain kyseisen luokan nettokassavirran (saatavien ja velkojen erotuksen) suuruudella. Lisäksi OKOssa rahoitusriskiä tarkastellaan hankintalähteittäin ja sijoituskohteittain.

Rahoitusriskit on rajoitettu asettamalla maturiteetti- luokittain vuotuisille pääomanettokassavirroille euro- määräiset limiitit, joiden suuruus on suhteutettu taseeseen. Osuuspankkiryhmän maksuvalmiusreservin muodostaville OKOn kassavarantovaroille on asetettu erillinen limiitti, joka on ryhmän kassavarantovarojen lakisääteinen alaraja.

Tilinpäätöksen liitetiedossa 42 on esitetty keskeisten tase-erien maturiteettijakauma.

Rahoitusriskit raportoidaan kuukausittain.

STRATEGINEN RISKI

Strategisella riskillä tarkoitetaan väärin valitun liiketoimintastrategian johdosta syntyviä menetyksiä.

Strateginen riski voi toteutua, jos asiakaskäyttäytyminen, teknologia tai markkinat kehittyvät eri suuntaan kuin on ennakoitu. Tämä voi johtaa siihen, että tuotot alenevat nopeammin kuin kustannusten sopeuttaminen on mahdollista. Samoin strateginen riski voi toteutua, jos organisaation osaamistaso tai muutosvalmius ei ole riittävän korkea.

OKO-konsernin strategisia riskejä minimoidaan jatkuvalla suunnittelulla, joka perustuu analyyseihin ja ennusteisiin markkina-alueiden kehityksestä, kilpailutilanteesta ja asiakkaiden tulevista tarpeista sekä huolehtimalla organisaation osaamisesta ja sitoutumisesta.

OPERATIIVISET RISKIT

Operatiiviset riskit ovat seurausta siitä, että OKO-konserni toteuttaa liiketoimintaansa. Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan menetyksiä, jotka aiheutuvat prosesseista, henkilöstöstä, tietotekniikasta tai ulkoisista tekijöistä.

Mahdolliset menetykset voivat johtua myös toimintaympäristössä tapahtuvista muutoksista, maineen menetyksestä tai juridisista tekijöistä.

Operatiivisten riskien hallinnan tavoitteena on varmistaa, että OKO-konsernille ei synny liiallisesti toimintakykyä vaarantavia riskejä liittyen henkilöstöön, prosesseihin, tietojärjestelmiin, turvallisuuteen tai oikeudellisiin kysymyksiin.

OKO-konsernissa vastuu operatiivisten riskien hallinnasta on liiketoimintayksiköillä. Operatiivisten

riskien hallintaan kuuluvat johtamis- ja toimintatapa, prosessien hallinta, laadunvarmistus, kontrollit ja ammattitaitoinen henkilöstö. Operatiivisten riskien hallintaa ovat myös liiketoimintaprosessi- ja tuotekuvaukset sekä tieto- ja pankkiturvallisuusohjeet.

Riskien toteutumista pyritään ennaltaehkäisemään eriyttämällä päätöksenteko, toimeenpano ja valvonta toisistaan sekä kehittämällä prosessien laatua ja tehokkuutta. Uusien tuotteiden käyttöönottoa edeltää toimintaprosessien suunnittelu, testaus ja ohjeistus.

Pankkitoiminnassa riskien ennaltaehkäisyssä olennaista on tiedon oikeellisuus, eheys, kiistämättömyys, saatavuus ja tietoturva, joiden tärkeys korostuu sähköisessä asioinnissa. Tietojärjestelmien kehitystyössä ja käyttöönotossa kiinnitetään erityistä huomiota riittävään määrittelyyn, sisällölliseen ja tekniseen osaamiseen, testaukseen sekä pilotointiin.

Tietoturvallisuus- ja pankkiturvallisuusohjeistuksessa tehdään tiivistä yhteistyötä Osuuspankkiryhmässä. Yllättäviin tilanteisiin on varauduttu tietotekniikan ja liiketoiminnan jatkuvuussuunnitelmilla, joita kehitetään ja päivitetään säännöllisesti. Tärkeä osa operatiivisten riskien hallintaa ovat OPK:n sisäisen tarkastuksen tekemät selvitykset. Operatiivisista riskeistä aiheutuville menetyksiltä on myös suojauduttu esine-, rikos- ja vastuuvakuutuksin.

Operatiivisten riskien mittauksessa pääpaino on epätäydellisten tai puutteellisten prosessien tai tietojärjestelmien aiheuttamissa menetyksissä. Mittareina käytetään virheiden ja virhetilanteiden lukumääriä ja kestoja sekä syntyneistä virheistä aiheutuneiden kustannusten suuruutta.

OKO-konserni ennakoit tulevia viranomaismääräyksiä ja on aloittanut operatiivisten riskien systemaattisen kartoituksen ja prosessien kehittämisen. Vuoden 2002 aikana tarkennetaan operatiivisten riskien seuranta ja raportointia.

RISKIENHALLINNAN KEHITTÄMINEN

Riskienhallinnan kehitystä ohjaa ensisijaisesti konsernin liiketoiminnan tarpeet. Tämän lisäksi valmisteilla oleva pankkien vakavaraisuuskehikko (Basel II) vaikuttaa laajasti riskienhallinnan kehittämiseen.

Riskienhallinta seuraa aktiivisesti vakavaraisuuskehikon uudistamista ja analysoi sen mahdollisia vaikutuksia pankin liiketoimintaan ja pääomarakenteeseen. Painopistealueena riskienhallinnan kehittämiseksi on luottoriskin ja operatiivisten riskien mittauksen sekä todelliseen riskiin perustuvan pääoman kohdentamismenetel-lyn kehittäminen.

YHTEISVASTUU

OKO on Osuuspankkiryhmän yhteistyömalliin perustuvan Osuuspankkikeskus-OPK osuuskunnan (OPK) tytäryhtiö. OPK tytäryhtiöineen ja sen 244 jäsenosuuspankkia muodostavat yhteenliittymän. Yhteistyömallis- sa Osuuspankkiryhmän voimavarat turvaavat kaikkien jäsenpankkien toiminnan, sillä osuuspankkilain mukai- sesti OPK ja sen jäsenluottolaitokset ovat yhteisvas- tuussa niistä toistensa veloista ja sitoumuksista, joita ei saada suoritetuksi OPK:n tai jäsenluottolaitoksen va- roista. Jos jäsenluottolaitoksen omat varat vähenevät tappioiden johdosta siten, ettei sen toimintaa voida saada turvatuksi, yhteenliittymän keskusyhteisöllä OPK:lla on oikeus periä jäsenluottolaitoksilta ylimää- räisiä maksuja niiden viimeksi vahvistettujen taseiden mukaisessa suhteessa.

OPK:lla on velvollisuus antaa jäsenluottolaitoksille ohjeita niiden toiminnasta maksuvalmiuden, vakavarai- suuden ja riskien hallinnan turvaamiseksi sekä velvolli- suus valvoa niiden toimintaa. Valvontatehtävänsä OPK hoitaa muun muassa asettamalla jäsenluottolaitoksilla valvontarajat erityyppisille pankkitoiminnan riskeille. Myös OKO-konsernille on asetettu valvontarajat, joita OPK säännöllisesti seuraa. Valvontatehtävää tukevat OPK:n Sisäisen tarkastuksen jatkuvat tarkastukset.

TALLETUS- JA SIOITTAJASUOJA

Talletussuojarahastolain mukaan talletuspankkien on kuuluttava talletussuojarahastoon. Osuuspankkiryh- mään kuuluvia talletuspankkeja pidetään talletussuojan osalta yhtenä pankkina, ja talletussuojarahastosta korva- taan tallettajien saamiset Osuuspankkiryhmän jäsenpan- keilta enintään 25 228 euroon asti. Osuuspankkiryhmäs-

sä talletuspankkeja ovat osuuspankit, OKO Osuus- pankkien Keskuspankki Oyj, Okopankki Oyj ja OP- Kotipankki Oyj.

OKO-konsernista OKO Osuuspankkien Keskus- pankki Oyj, Opstock Oy ja Okopankki Oyj kuuluvat sijoittajien korvausrahastoon. Korvausrahasto turvaa sijoittajien riidattomien ja eräänntyneiden saamisten suorituksen silloin, kun sijoituspalveluyritys tai luottolai- tos ei pysty muun kuin tilapäisen maksukyvyttömyyden vuoksi maksamaan sijoittajien saamia tietyn määräajan kuluessa. Sijoittajalle maksetaan 90 prosenttia hänen saamisistaan kuitenkin enintään 20 000 euroon saakka. Rahasto ei korvaa osakekurssien laskusta tai vääristä sijoituspäätöksistä johtuvia tappioita. Korvausrahasto korvaa vain ei-ammattimaisten sijoittajien saamia.

KONSERNIRAKENTEEN MUUTOKSET

Ensimmäisellä vuosineljänneksellä OKO myi konserni- tilinpäätökseen aikaisemmin sisällytetyn Kiinteistö Oy Malminkatu 30:n osakekannan.

OKO-konserni omisti kertomusvuoden alussa 48,1 prosenttia OP-Kotipankki Oyj:n osakkeista. Kotipank- ki perusti vuonna 2000 Sonera Oyj:n omistaman verkkopalveluyhtiön Sonera Plaza Oy:n kanssa Sonera Plaza Finanssipalvelut Oy:n, jonka tarkoituksena oli tarjota finassipalveluita Sonera Plazan kuluttaja- asiakkaille. Kotipankki rahoitti 20 prosentin omistus- osuutensa osuuspankeille ja OPK:lle suunnatulla osakeannilla. OKO ei osallistunut osakeantiin ja päätti lisäksi alentaa omistusosuuttaan Kotipankista myymällä 13 000 kappaletta omistamia osakkeita osuuspankeil- le. Näiden toimien yhteisvaikutuksesta OKO-konsernin omistusosuus Kotipankista laski toisella vuosineljän- neksellä 21 prosenttiin ja osuus äänistä 11 prosenttiin. Järjestelyt paransivat OKO-konsernin liikevoittoa noin 5 miljoonaa euroa.

EURON KÄYTTÖNOTTO

OKO-konsernissa vuoden 2001 eurovalmistelut olivat suunniteltua jatkoa aikaisemmalle EMU-projektille. Vuoden aikana panostettiin tietojärjestelmien muutok-

siin ja niiden käyttöönottoon, yritysten rahahuoltoon sekä henkilöstön ja ennen kaikkea asiakkaiden informointiin ja neuvontaan.

Kaikki asiakaspalveluihin liittyvät tietojärjestelmien muutostyöt saatiin suoritetuksi suunnitelmien mukaan, ja tietojärjestelmien käyttöönotto sujui lähes ongelmitta. Eniten selvittelyjä ja korjaamista aiheuttivat asiakkailta väärässä valuutassa tulleet maksuliiketahtumat.

Euroon siirtymisen kulut OKO-konsernissa vuosina 1999-2002 olivat runsaat miljoona euroa.

KONSERNIN NÄKYMÄT

Talouden näkymät vuodelle 2002 ovat varovaisen myönteiset. Yritysten ja kotitalouksien vakaa rahoitus- asema sekä matala korkotasu tukevat kotimaista kysyntää. Suomen kilpailukykyinen vientisektori hyötyy kansainvälisen talouden hitaastakin elpymisestä. Pankkien taloudellinen toimintaympäristö säilynee siten suhteellisen suotuisana.

Vuonna 2001 osakemarkkinoiden epävarmuus ja osakekurssien lasku rasittivat OKO-konsernin liikevoittoa. Myös alkaneen vuoden tulos on herkkä osakkeiden hinnannuutoksille. Konsernin liikevoiton arvioidaan muodostuvan vuonna 2002 hieman suuremmaksi kuin kertomusvuonna, mikäli toimintaympäristössä ei tapahdu merkittäviä ennakoimattomia muutoksia.

EMOPANKKI OKO

TULOS JA TASE

OKOn liikevoitto vuodelta 2001 oli 98 miljoonaa euroa, eli 22 miljoonaa euroa pienempi kuin edellisellä vuonna. Luvut eivät ole täysin vertailukelpoiset, koska OKO-Investointiluottopankki Oyj (OIP) sulautui vuoden 2000 lopussa OKOon. Muilta osin vertailukelpoinen liikevoitto ilman tytäri- ja osakkuusyhtiöosinkoja ja niihin liittyviä yhtiöveron hyvityksiä sekä Pohjola-Yhtymän osakkeiden nettotuottoja oli vajaat 16 miljoonaa euroa suurempi kuin edellisellä vuonna.

Rahoituskate oli 78 miljoonaa euroa, mikä oli runsaat 23 miljoonaa euroa enemmän kuin edellisellä vuonna. Lisäyksestä noin neljännes johtui OIP:sta

siirtyneiden tase-erien rahoituskatteesta. Lisäksi rahoituskatetta paransivat luotonannon kasvaneet marginaalit ja edullinen varainhankinta.

Muita tuottoja kertyi 104 miljoonaa euroa, eli 50 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2000. Pohjola-Yhtymän osakkeista saadut osingot yhtiöveron hyvityksineen olivat 29 miljoonaa, mikä oli 38 miljoonaa euroa vähemmän kuin edellisellä vuonna. Palkkiotuotot olivat lähes yhtä suuret kuin vuonna 2000. Arvopaperikaupan nettotuotot olivat 17 miljoonaa euroa negatiiviset, kun ne olivat edellisellä vuonna vajaat 2 miljoonaa euroa positiiviset. Arvopaperikaupan nettotuottoja rasittivat erityisesti Pohjola-Yhtymän osakkeista kirjatut 13 miljoonan euron hinnanalaskuvähennykset. Liiketoiminnan muihin tuottoihin sisältyi 4 miljoonan euron luovutusvoitto OP-Kotipankki Oyj:n osakkeiden myynnistä.

Kulut yhteensä olivat 4 miljoonaa euroa pienemmät kuin edellisellä vuonna. Kuluja vähensivät Osuuspankkien Eläkesäätiön maksama 2 miljoonan euron erityisvastuun palautus, Kiinteistö Oy Malminkatu 30:n osakekannan myynnin yhteydessä kirjattu vajaat 3 miljoonan euron arvonalentumisen peruutus sekä kiinteistökulujen pieneneminen kiinteistöomaisuuden myyntien seurauksena.

Luotto- ja takaustappioiden tulosvaikutus oli palautusten ja kohdistettujen luottotappiovarausten peruutusten ansiosta 6 miljoonaa euroa positiivinen. Vuonna 2000 vastaava positiivinen tulosvaikutus oli 9 miljoonaa euroa. Pysyviin vastaaviin kuuluvien arvopapereiden arvonalentumisten kokonaismäärään sisältyi Pohjola-Yhtymän osakkeista kirjattu vajaat 29 miljoonan euron arvonalennus. Edellisellä vuonna näistä osakkeista kirjattu arvonalennus oli 33 miljoonaa euroa.

Tuloverot on laskettu ja kirjattu verotettavaan tuloon pohjautuvan verolaskelman perusteella. Vuoden 2000 verotuksessa ei hyväksytty Pohjola-Yhtymän osakkeista tehtyä 33 miljoonan euron arvonalentumista. Sitä vastaava vajaat 10 miljoonan euron vero on esitetty aikaisempiin tilikausiin kuuluvissa veroissa.

OKOn tase oli 10 809 miljoonaa euroa. Se kasvoi 1 320 miljoonaa euroa eli 14 prosenttia. Lisäys johtui valtaosin saamistodistusten määrän kasvusta.

Luotot yleisölle olivat 3 032 miljoonaa euroa eli 2 prosenttia pienemmät kuin vuoden 2000 lopussa. Yritys- ja yhteisöluottojen määrä kasvoi 3 prosenttia, mutta muu luottokanta väheni selvästi. Järjestämättömien ja nollakorkoisten saamisten osuus sitoumuksista oli 0,16 prosenttia eli sama kuin vuotta aikaisemmin.

Saamiset luottolaitoksilta vähenivät 441 miljoonaa euroa ja olivat 2 710 miljoonaa euroa. Osuuspankkien osuus näistä luotoista oli 37 prosenttia eli 1 007 miljoonaa euroa. Osuuspankeille myönnettyjen luottojen määrä väheni 13 prosenttia edellisen vuoden lopusta. Luotot OKOn tytäryhtiöluottolaitoksille kasvoivat 12 prosenttia 1 199 miljoonaan euroon.

Yleisölle ja osuuspankeille myönnettyjen luottojen vähenemisen johdosta saamistodistusten määrää kasvatettiin tuntuvasti. Niiden määrä lähes kaksinkertaistui ja oli 4 208 miljoonaa euroa. Eniten lisättiin sijoituksia valtion velkasitoumuksiin ja pankkien sijoitustodistuksiin.

Tulos Milj. e	2001	2000	Muutos %
Rahoituskate	78	55	43
Muut tuotot	104	154	-33
Kulut	60	65	-7
Luottotappiot ja arvon alentumiset	23	24	-2
Liikevoitto	98	120	-18
Kulut/tuotot, %	33	31	
Oman pääoman tuotto, %	13,0	17,8	

Tase Milj. e	2001	2000	Muutos %
Luottokanta	3 032	3 090	-2
Järjestämättömät ja nollakorkoiset saamiset	8	6	26
Yleisön talletukset	375	344	9
Oma pääoma	524	513	2
Vakavaraisuussuhde, %	15,8	13,8	
Henkilömäärä 31.12.	316	302	

Velat luottolaitoksille olivat 3 754 miljoonaa euroa eli 4 prosenttia suuremmat kuin vuotta aikaisemmin. Osuuspankkien talletukset OKOssa kasvoivat 16 prosenttia ja niiden määrä oli 3 123 miljoonaa euroa.

Yleiseen liikkeeseen laskettujen velkakirjojen määrä pysyi lähes ennallaan ja oli 3 315 miljoonaa euroa. Sijoitustodistusvelat kasvoivat 7 prosenttia 2 292 miljoonaan euroon, mutta kotimaisten ja ulkomaisten joukkovelkakirjalainojen määrä pieneni.

OKOn oma pääoma oli 524 miljoonaa euroa. Se oli 11 miljoonaa euroa suurempi kuin edellisen vuoden lopussa. Jakokelpoisen oman pääoman määrä oli 164 miljoonaa euroa. OKOn voitonjakoa rajoittava konsernin jakokelpoinen oma pääoma oli 120 miljoonaa euroa.

OKOn vakavaraisuussuhde oli 15,8 prosenttia, kun se vuoden 2000 lopussa oli 13,8 prosenttia. Omien varojen määrä kasvoi 72 miljoonaa euroa 823 miljoonaan euroon. Riskipainotettujen erien määrä väheni 4 prosenttia 5 219 miljoonaan euroon. Vuoden 1999 lopussa OKOn vakavaraisuussuhde oli 15,1 prosenttia. Vuosien 1998 ja 1997 vastaavat luvut olivat 19,5 ja 23,5 prosenttia.

OSAKEPÄÄOMA JA OSAKELAJIT

OKOn osakepääoma oli vuoden lopussa 196,4 miljoonaa euroa eli sama kuin vuotta aikaisemmin. OKOn osakkeet jakautuvat A- ja K-sarjaan. A-sarjan osakkeet ovat yleisölle tarkoitettuja, Helsingin Pörssissä noteerattavia osakkeita. K-sarjan osakkeita voi omistaa vain suomalainen osuuspankki, osuuspankkiosakeyhtiö ja osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö, Osuuspankkikeskus-OPK osuuskunta. Yhtiökokouksessa jokainen A-sarjan osake oikeuttaa äänestämään yhdellä äänellä ja K-sarjan osake viidellä äänellä.

OKOn yhtiöjärjestykseen sisältyy muuntamislauseke, jonka mukaan K-sarjan osake voidaan osakkeenomistajan vaatimuksesta muuntaa A-sarjan osakkeeksi. Vuonna 2001 yhteensä 289 060 K-sarjan osaketta muunnettiin samaksi määräksi A-sarjan osakkeita. A-sarjan osakkeiden osuus kaikista osakkeista oli vuoden lopussa 75,3 prosenttia ja äänistä 37,8 prosenttia. Helmikuussa 2002 OKOn johtokunta hyväksyi sille

esitetyn muuntovaatimuksen 1 120 K-sarjan osakkeen muuntamisesta A-sarjan osakkeiksi.

OKOlla ei ollut vuoden lopussa omia osakkeita eikä yhtiökokous ole antanut valtuutusta omien osakkeiden hankkimiseksi.

Osakelajit ja osakepääoma on eritelty tilinpäätöksen liitetiedossa 36. Henkilökunnan optioerusteisen kannustejärjestelmän ehdot samoin kuin hallintoneuvostolle annetut valtuudet on selvitetty liitetiedossa 38.

OSAKKEENOMISTAJAT

OKOlla oli vuoden lopussa 24 909 rekisteröityä osakkeenomistajaa. Suurin omistaja oli OKOn emoyhteisö OPK, jonka osuus OKOn osakkeista oli 41,3 prosenttia ja äänistä 56,5 prosenttia. Lukumääräisesti suurin omistajaryhmä oli yksityishenkilöt, joita oli 23 811.

Osakeomistusten jakautumista koskevat tiedot on esitetty tilinpäätöksen liitetiedossa 39 ja johdon omistukset liitetiedossa 53. Osakekohtaisten tunnuslukujen aikasarjat viideltä vuodelta on esitetty liitetiedossa 44. Osakeomistusten jakautumista samoin kuin OKOn A-sarjan kurssikehitystä ja vaihtoa on lisäksi selvitetty vuosikertomuksessa.

TUKHOLMAN SIVUKONTTORI JA EDUSTUSTOT

OKOlla on Tukholmassa sivukonttori, joka strategiansa mukaisesti keskittyy palvelemaan Ruotsissa toimivia suomalaisyrityksiä. Pietarissa ja Tallinnassa pankilla on edustustot.

OKON TOIMINIMI

OKOn 4.4.2001 pidetty varsinainen yhtiökokous päätti muuttaa pankin toiminimen. Uusi toiminimi on suomeksi OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ja ruotsiksi OKO Andelsbankernas Centralbank Abp. Nimenmuutos merkittiin kaupparekisteriin 1.6.2001. Johtokunnan päätöksen mukaan pankin englanninkielinen aputoiminimi on OKO Bank.

HALLINTO

OKOn 4.4.2001 pidetty varsinainen yhtiökokous valitsi uudet hallintoneuvoston jäsenet yhtiöjärjestyksen mukaisesti. Varsinaisiksi tilintarkastajiksi tilikaudeksi 2001

valittiin KHT-yhteisö SVH Pricewaterhouse Coopers Oy sekä KHT Eero Huusko ja KHT Kauko Lehtonen. Varatilintarkastajaksi valittiin KHT Auno Inkeröinen.

Hallintoneuvosto valitsi samana päivänä pitämässään järjestäytymiskokouksessa puheenjohtajakseen uudelleen Seppo Penttisen ja varapuheenjohtajakseen niin ikään uudelleen Paavo Haapakosken. Hallintoneuvoston jäsenet on lueteltu vuosikertomuksessa. Siinä on myös kuvattu hallintoneuvoston keskeiset tehtävät.

JOHTOKUNTA

Johtokunnan yhtiöjärjestyksen mukaiset tehtävät ja kokoonpano on selvitetty vuosikertomuksessa. Siinä on myös esitetty johtokunnan jäsenten ja varajäsenten OKOn A-sarjan osakeomistukset sekä optiotodistusten merkinnät.

OKOn hallintoneuvosto nimitti 15.2.2001 johtokunnan jäsenen Timo Ritakallion OKOn varatoimitusjohtajaksi. Hänen vastuullaan ovat yrityspankkitoiminta sekä keskuspankkitoiminta ja varainhallinta -liiketoiminta-alueet. Samana päivänä hallintoneuvosto nimitti johtokunnan varajäseneksi pankinjohtaja Jarmo Viitasen, jonka vastuulla ovat OKOn yrityspankki sekä konsernin yritysasiakkuuksien hoidon johtaminen ja koordinaointi.

Pankinjohtaja Keijo Manner pyysi eroa johtokunnan jäsenyydestä 1.8.2001 lukien tultuaan valituksi Etelä-Pohjanmaan Osuuspankin toimitusjohtajaksi. Hallintoneuvosto nimitti 14.6.2001 pitämässään kokouksessa OKOn johtokunnan uudeksi jäseneksi Savonlinnan Osuuspankin toimitusjohtajan Erkki Böösin 1.9.2001 lukien.

KESKEISET TYTÄRYHTIÖT

OKOPANKKI OYJ

Okopankin liikevoitto pysyi lähes samalla tasolla kuin edellisenä vuonna ja oli vajaat 32 miljoonaa euroa. Luotto- ja talletuskantojen tuntuvan kasvun ansiosta rahoituskate oli yli 6 miljoonaa euroa suurempi kuin vuonna 2000. Rahoituskatteen kasvua vaimensi kuitenkin yleinen korkotason lasku, joka kavensi luottojen ja talletusten välistä korkoeroa. Palkkiotuottojen määrä oli 7 prosenttia pienempi kuin edellisenä vuonna, mikä johtui arvopaperitoiminnan palkkiotuottojen vähenemisestä. Volyymien kasvun vuoksi lisääntyivät erityisesti atk- ja henkilöstökulut. Luottotappiot samoin kuin järjestämättömät saamiset pysyivät vähäisinä. Luottokannan kasvun vuoksi riskipainotettujen sitoumusten määrä oli 14 prosenttia suurempi kuin edellisvuonna. Omien varojen kasvun ansiosta vakavaraisuussuhde aleni kuitenkin vain 0,2 prosenttiyksikköä vuoden 2000 lopusta.

Milj. e	2001	2000	Muutos %
Rahoituskate	56	50	13
Muut tuotot	20	23	-10
Kulut	44	40	10
Luottotappiot	1	0	
Liikevoitto	32	32	-2
Kulut/tuotot, %	57	55	
Oman pääoman tuotto, %	18,6	21,8	
Luottokanta	1 705	1 439	19
Järjestämättömät ja nollakorkoiset saamiset	5	5	4
Yleisön talletukset	1 583	1 288	23
Vakavaraisuussuhde, %	9,5	9,7	
Henkilömäärä 31.12.	480	475	

OPSTOCK OY

Opstock Oy:n liikevoitto oli 5 miljoonaa euroa, mikä oli lähes 9 miljoonaa euroa pienempi kuin edellisenä vuonna. Tuloksen heikkeneminen johtui valtaosin arvopaperinvälityksen palkkiotuottojen vähenemisestä. Nettomääräiset palkkiotuotot arvopaperinvälityksestä olivat 12 miljoonaa euroa, kun ne olivat edellisenä vuonna 20 miljoonaa euroa. Palkkiokuluilla oikaistut omaisuudenhoidon palkkiotuotot olivat sen sijaan samalla 5 miljoonan euron tasolla kuin vuonna 2000. Nettomääräiset palkkiotuotot arvopapereiden liikkeeseenlaskusta olivat miljoona euroa eli jokseenkin yhtä suuret kuin edellisenä vuonna. Kuluista lisääntyivät eniten henkilöstö- ja atk-kulut.

Milj. e	2001	2000	Muutos %
Tuotot	25	38	-34
Kulut	20	25	-19
Liikevoitto	5	14	-63
Kulut/tuotot, %	80	64	
Oman pääoman tuotto, %	25,9	65,5	
Henkilömäärä 31.12.	117	124	

OP-RAHOITUS OY (OPR)	Milj. e	2001	2000	Muutos %
OPR:n liikevoitto oli 10 miljoonaa euroa, eli runsaat 3 miljoonaa euroa pienempi kuin edellisenä vuonna. Vuoden 2000 liikevoittoon sisältyi vajaan 2 miljoonan euron nettomääräinen kertaluonteinen tuotto, joten vertailukelpoinen liikevoitto oli vajaan 2 miljoonaa euroa pienempi kuin edellisenä vuonna. Tulosta rasitti luotonannon marginaalien kaventuminen. Rahoituskate kasvoi vain 5 prosenttia, vaikka luottokannan lisäys oli 15 prosenttia. Lisäksi liikevoittoa pienensivät luottotappiot, joiden tulosvaikutus oli edellisenä vuonna positiivinen.				
Rahoituskate		20	19	5
Muut tuotot		6	7	-12
Kulut		15	14	11
Luottotappiot		1	-1	
Liikevoitto		10	13	-25
Kulut/tuotot, %		59	54	
Oman pääoman tuotto, %		8,1	11,4	
Luottokanta		1 205	1 048	15
Järjestämättömät saamiset		6	3	
Vakavaraisuussuhde, %		9,2	9,3	
Henkilömäärä 31.12.		140	132	

TILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAPERIAATTEET

OKOn ja sen konsernin tilinpäätös on laadittu ja esitetty luottolaitostoiminnasta annetun lain säännösten, valtiovarainministeriön 29.12.2000 voimaan tulleen luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen tilinpäätöstä ja konsernitilinpäätöstä koskevan asetuksen ja Rahoitustarkastuksen 30.6.1998 voimaan tulleiden määräysten mukaisesti.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAAJUUS

Konsernitilinpäätös sisältää OKOn ja sen suoraan tai välillisesti omistamien tytär- ja osakkuusyri-tysten tilinpäätöstiedot. Tytär- ja osakkuusyri-tykset, joiden taseen loppusumma on vähemmän kuin 10 miljoonaa euroa ja joiden poisjättämisellä ei ole vaikutusta riittävän kuvan antamiseen konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta, on Rahoitustarkastuksen määräyksen perusteella jätetty konsernitilinpäätöksen ulkopuolelle.

Konsernitilinpäätöksen sisällytetyt tytär- ja osakkuusyri-tykset on lueteltu liitetiedossa 54, jossa on myös tietoja konsernitilinpäätöksen ulkopuolelle jätetyistä yhtiöistä.

KONSOLIDOINTI

Niiden konserniyhtiöiden, jotka ovat luotto- tai rahoituslaitoksia tai Rahoitustarkastuksen tilinpäätös-määräyksissä tarkoitettuja palveluyrityksiä, tilinpäätökset on yhdistelty hankintamenomenetelmällä.

Kaikki konsernitilinpäätökseen sisällytetyt tytäryri-tykset on yhdistelty hankintamenomenetelmällä. Uudet konserniyri-tykset on yhdistelty hankinta-ajankohdasta alkaen. Tytäryhtiöt, joiden konserni-suhde on lakannut tilikauden aikana, on sisällytetty tuloslaskelmaan siltä ajalta, jonka ne kuuluivat konserniin. Osakkuusyri-tysten tilinpäätökset on yhdis-telty pääomaosuusmenetelmällä.

Tytäryhtiöosakkeiden hankintamenot on eliminoitu hankintahetken taseen mukaisia omia pääomia vastaan. Tytäryhtiöosakkeiden eliminoinnissa syntyneet ylihin-nat on kohdistettu osittain omaisuuserien kirjanpito-arvoihin. Kohdistetut erät poistetaan omaisuuserän poistosuunnitelman mukaisesti. Siltä osin kuin kohdis-tusta ei ole voitu suorittaa, ne on käsitelty taseessa konsernilikearvona, ja ne poistetaan enintään kymme-nelle vuodelle jaksotetuin tasapoistoin, vuodesta 1995 lähtien enintään viidessä vuodessa.

Ulkomaisten tytäryhtiöiden osakkeiden hankinta-menot muutetaan kotimaan rahan määräisiksi tilinpää-töspäivän Suomen Pankin julkaisemien keskikurssien mukaisesti. Hankintamenot katetaan vastaavalla samassa valuutassa olevalla velalla, joten tältä osin ei muodostu muuntoeroa. Muuntoeroa syntyy valuuttakurssien muutosvaikutuksesta tytäryri-tysten osakkeiden ja hankitun oman pääoman eliminointieroon. OKO-konsernissa ei ole yhdisteltäviä ulkomaisia tytäryhtiöitä.

Konserniyri-tysten erillistilinpäätöksiin sisältyneet konsernin sisäiset liiketapahtumat, sisäiset katteet, sisäinen voitonjako sekä keskinäiset saamiset ja velat on eliminoitu. Vähemmistön osuus tuloksesta ja omasta pääomasta on erotettu ja ne on esitetty omana eräänä tuloslaskelmassa ja taseessa.

ULKOMAAN RAHAN MÄÄRÄISET ERÄT

Euro-alueen kansallisten valuuttojen määräiset tase-erät ja taseen ulkopuoliset erät on muutettu kotimaan ra-haksi käyttäen Euroopan Keskuspankin 31.12.1998 ilmoittamia kiinteitä kursseja. Muut ulkomaan rahan määräiset erät sekä ulkomaisten tytäryhtiöiden ja ulko-maisen sivukonttorin tilinpäätöstiedot on muutettu kotimaan rahaksi käyttäen valuuttojen tilinpäätöspäivän keskikursseja. Arvostuksessa syntyneet kurssierot on

kirjattu tuloslaskelmassa valuuttatoiminnan nettotuotoihin.

SAAMISET JA VELAT

Saamiset ja velat on merkitty taseeseen arvoon, mikä niistä on hankintahetkellä maksettu tai saatu. Saamisen hankintamenon ja nimellisarvon välinen erotus on jaksotettu korkotuotoihin ja saamisen hankintamenon lisäykseksi tai vähennykseksi. Velasta saadun määrän ja nimellisarvon erotus on jaksotettu korkokuluihin ja velan hankintamenon lisäykseksi tai vähennykseksi.

VAIHTUVIIN VASTAAVIIN KUULUVAT ARVOPAPERIT

Vaihtuviin vastaaviin kuuluvina arvopapereina on käsitelty saamistodistuksia sekä osakkeita ja osuuksia, joilla käydään kauppaa. Aktiivisen kaupankäynnin kohteena olevat arvopaperit on arvostettu todennäköiseen luovutushintaan ja kaikki arvostuksesta johtuvat positiiviset sekä negatiiviset arvomuutokset on kirjattu. Muut vaihtuviin vastaaviin kuuluvat arvopaperit on merkitty tilinpäätöksessä hankintamenoon tai sitä alempaan markkina-arvoon. Saamistodistuksen todennäköisenä luovutushintana on pidetty siitä saatavan pääoma- ja korkovirran markkinakorolla diskontattua nykyarvoa. Julkisesti noteerattujen osakkeiden todennäköisenä luovutushintana on pidetty vuoden viimeistä kaupan-tekokurssia.

Vaihtuviin vastaaviin merkittyjen arvopapereiden luovutusvoitot ja -tappiot sekä arvostustulosten muutokset on kirjattu arvopaperikaupan nettotuotoihin. Muiden kuin aktiivisen kaupankäynnin kohteena olevien saamistodistusten hankintamenon ja nimellisarvon erotus jaksotetaan korkotuotoksi tai sen vähennykseksi jäljellä olevana juoksuajana.

PYSYVIIN VASTAAVIIN KUULUVAT ARVOPAPERIT

Pysyviin vastaaviin kuuluvina arvopapereina on käsitelty saamistodistuksia, jotka on tarkoitettu pidettäväksi eräpäivään asti, tytär- ja omistusyhteisyritysten osakkeita ja osuuksia, muita pitkäaikaiseen omistukseen hankittuja osakkeita sekä osakkeita ja osuuksia, joiden

omistus on tarpeellinen konsernin tarvitsemien palvelujen hankkimiseksi.

Pysyviin vastaaviin kuuluvat arvopaperit on esitetty hankintamenon määräisinä. Jos tällaisen arvopaperin todennäköinen luovutushinta on tilikauden päättyessä hankintamenoa pysyvästi alhaisempi, erotus on kirjattu tuloslaskelman erään ”Pysyviin vastaaviin kuuluvien arvopapereiden arvonalentumiset”. Mahdolliset arvonalentumisten peruutukset on kirjattu saman tuloslaskelmaerän oikaisuksi. Saamistodistusten hankintahinnan ja nimellisarvon erotus on jaksotettu korkotuotoihin.

ARVOPAPEREIDEN OSTO- JA MYYNTISOPIMUKSET

Molempia osapuolia velvoittavin takaisinmyyntiehdoin ostettujen arvopapereiden ostohinta on merkitty taseeseen saamiseksi vastapuolen mukaan määräytyvään tase-erään. Ostohinnan ja takaisinmyyntihinnan erotus on jaksotettu korkotuotoksi sopimuksen voimassaoloajalle.

Molempia osapuolia velvoittavin takaisinostoehdoin myytyjen arvopapereiden myyntihinta on kirjattu velaksi vastapuolen mukaan määräytyvään tase-erään. Myyntihinnan ja takaisinostohinnan erotus on jaksotettu korkokuluksi sopimuksen voimassaoloajalle. Takaisinostovelvollisuuksin myydyt ja vastaavat marginaalivakuudeksi annetut arvopaperit on sisällytetty alkuperäiseen tase-erään sopimuksesta huolimatta.

AINEELLISET JA AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden tasearvona on suunnitelman mukaisilla poistoilla ja mahdollisilla arvonalentumispoistoilla vähennetty hankintameno. Aktivoitujen lainan liikkeeseenlaskumenot kirjataan laina-ajan kulumiseen perustuvan suunnitelman mukaan kuluiksi, kuitenkin vähintään samassa suhteessa kuin lainaa maksetaan takaisin. Tehtyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen kertynyt erotus sisältyy konserniyhtiöiden erillistilinpäätöksissä taseen tilinpäätössiirtojen kertymän erään ”Poistoero”. Jos kiinteistön tai kiinteistöyhteisön osakkeiden todennäköinen luovutushinta on olennaisesti ja pysyvästi kirjanpitoarvoa alhaisempi, erotus on kirjattu kuluksi tuloslaskelman erään ”Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyö-

dykkeistä”. Mahdolliset arvonalentumisten peruutukset on kirjattu saman tuloslaskelmaerän oikaisuksi.

Rakennusten ja muiden kuluvien aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankintameno poistetaan vaikutusaikanaan hyödykkeen taloudellisen pitoajan perusteella ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaan tasapoistoin. OKO-konsernin poistosuunnitelman mukaisesti rakennusten hankintameno poistetaan käyttötarkoituksesta ja rakennusmateriaalista riippuen 30-40 vuodessa. Koneet ja kalusto, atk-laitteistot, tietokoneohjelmat sekä autot poistetaan 3-6 vuodessa ja muut aineelliset ja aineettomat hyödykkeet 5-10 vuodessa. Leasingkohteet poistetaan annuiteettimenetelmän mukaisesti. Käytettynä hankituille aineellisille hyödykkeille voidaan määritellä yksilöllinen poisto-aika. Kulumattomista aineellisista hyödykkeistä ja arvonorotuksista ei tehdä poistoja.

Kirjanpitolautakunnan 24.1.2000 antaman lausunnon (1604/2000) mukaisesti atk-ohjelmistot, jotka eivät ole sisältyneet hankitun atk-laitteiston hankintamenoon, sisältyvät vuoden 2000 tilinpäätöksestä alkaen taseen erään ”Aineettomat hyödykkeet”.

KIINTEISTÖJEN JA KIINTEISTÖYHTIÖJEN OSAKKEIDEN ARVOSTUSPERIAATTEET JA -MENETELMÄT

OKO-konsernin kiinteistöomistukset arvioidaan kerran vuodessa. Erityisestä syystä arvoja voidaan tarkistaa useamminkin. Omassa käytössä olevien kiinteistöjen ja kiinteistöyhtiöiden osakkeiden tasearvoa määriteltäessä otetaan lähtökohdaksi hyödykkeen arvo suhteessa varsinaisen liiketoiminnan tulonodotuksiin. Muussa kuin omassa käytössä olevat sijoituksen luonteiset ja saamisen sijaan tulleet liike-, toimisto- ja teollisuuskiinteistöt on arvioitu pääasiassa tuottoarvomenetelmällä. Maa-, vesi- ja metsäalueet sekä asunnot ja asuinkiinteistöt on arvioitu kauppaa- arvomenetelmällä.

Nettotuottovaatimusprosenttia määriteltäessä on otettu huomioon kohteen sijainti, käyttötarkoitus, erityispiirteet ja mahdolliset arvonnousuodotukset. Jokaisesta kiinteistöstä on laadittu toimenpidesuunnitelma, joka tarkistetaan vuosittain. Pääperiaatteiden lisäksi

kiinteistöjen arvostuksessa on otettu huomioon kohdekohtaiset erityispiirteet ja käytetty alalla julkaistuja tilastoja ja ennusteita.

Arvonalentumisten kirjaamisessa on sovellettu arvonalentumisten pysyvyyttä ja olennaisuutta koskevia kriteerejä. Arvostusperiaatteet eivät ole muuttuneet edelliseen tilikauteen verrattuna.

JOHDANNAISSOPIMUKSET

Saamisen ja pysyviin vastaaviin kuuluvien saamistodistusten sekä velkojen suojaamiseksi tehdyistä koronvaihtosopimuksista saatujen ja maksettujen korkojen erotus on kirjattu korkoihin. Tilinpäätöksessä näiden koronvaihtosopimusten siirtyvät korot on merkitty siirtosaamisiin ja siirtovelkoihin. Muista koronvaihtosopimuksista saatujen ja maksettujen korkojen erotus on merkitty arvopaperikaupan nettotuottoihin ja niitä vastaavat siirtyvät korot muihin varoihin ja muihin velkoihin.

Suojaavien johdannaissopimusten arvomuutokset on käsitelty tuloslaskelmassa samalla tavalla kuin suojattavan tase-erän vastakkaismerkkinen arvomuutos. Muussa kuin suojaamistarkoituksessa tehtyjen korko-, valuutta- ja osakejohdannaisten tuotot, kulut ja arvomuutokset on kirjattu tuloslaskelman erään ”Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot”. Muussa kuin suojaamistarkoituksessa tehdyistä johdannaissopimuksista taseeseen merkityt erät on kirjattu muihin varoihin tai muihin velkoihin.

JÄRJESTÄMÄTTÖMÄT SAAMISET

Saamisen koko pääoma on merkitty järjestämättömäksi, kun sen korko, pääoma tai sen osa on ollut erääntyneenä ja maksamattomana 90 päivää. Saamiset konkurssiin asetetuilta yrityksiltä on merkitty järjestämättömiksi viimeistään konkurssiin asettamispäivänä. Annettuun takaukseen perustuva saaminen on merkitty järjestämättömäksi, kun takaukseen perustuva maksu on suoritettu. Järjestämättömistä saamisista jaksotetut suoriteperusteiset korot on peruutettu, kun saaminen on merkitty järjestämättömäksi.

LUOTTO- JA TAKAUSTAPPIOT

Luotto- ja takaustappioiksi on kirjattu saamisten ja takausvastuiden lopullisiksi todetut menetykset ja todennäköiset arvonalentumiset sekä asiakkaan rahoittamisesta saamisen sijaan hankitun omaisuuden arvonalentumiset ja luovutustappiot. Arvonalentumiset on kirjattu kohdistettuina luottotappiovarauksina, kun on käynyt ilmeiseksi, ettei saamisesta saada suoritusta, tai siltä osin kuin vakuuksista ei odoteta saatavan saamista vastaavaa suoritusta.

Luottotappioita kirjattaessa saamisen vakuutena oleva omaisuus on arvostettu määrään, joka omaisuudesta sitä luovutettaessa odotetaan saatavan.

Luottotappioiden vähennyksiksi on kirjattu perityksi saadut, aikaisempina vuosina luottotappioihin sisällytetyt erät, saadut vakuutuskorvaukset, asiakkaan rahoittamisesta saamisen sijaan hankitun omaisuuden luovutusvoitot ja kohdistettujen luottotappiovarausten peruutukset.

SATUNNAISET ERÄT

Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin on kirjattu sellaiset määrältään merkittävät, poikkeukselliset ja kertaluonteiset erät, jotka eivät ole liittyneet konserniyhtiöiden tilikauden varsinaiseen liiketoimintaan.

ELÄKEMENOT

Henkilökunnan eläketurvajärjestelyt ja konserniyhtiöiden eläkevastuut on esitetty liitetiedossa 47.

PAKOLLISET VARAUKSET

Pakollisena varauksena on kirjattu varaus sellaisia laadultaan yksilöitävissä olevia vastaisia menoja ja menetyksiä varten, joiden syntyminen on todennäköistä tai varmaa, mutta joiden määrä ja toteutumisaikakohta on vielä epävarma. Kohdistettuja luottotappiovarauksia tai

muita vastaavia yksilöityjen tase-erien arvostukseen liittyviä erää ei kirjata pakollisiin varauksiin vaan sen tase-erän vähennykseksi, johon kyseinen luotto tai muu omaisuus on kirjattu.

Henkilökunnan optioerusteisen kannustejärjestelmän sosiaaliturvamaksuja ei ole kirjattu pakollisina varauksina. Sosiaaliturvamaksujen määrä oli vuoden 2001 lopussa vähäinen.

VEROT

Yksittäisten konserniyhtiöiden erillistilinpäätöksissä tuloverot on laskettu ja kirjattu verotettavaan tuloon pohjautuvan verolaskelman perusteella. Laskennallisia verovelkoja ja verosaamisia ei ole merkitty taseeseen. Liitetiedossa 45 on eritelty emopankin tuloverojen jakautuminen sekä laskennalliset verovelat ja verosaamiset.

Yksittäisten konserniyhtiöiden erillistilinpäätöksissä poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on kirjattu taseen erään ”Tilinpäätössiirtojen kertymä” ja niiden muutokset tuloslaskelman erään ”Tilinpäätössiirrot”. Konsernitaseessa tilinpäätössiirtojen kertymä on jaettu omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan sekä tuloslaskelmassa tilikauden tulokseen ja laskennallisen verovelan muutokseen. Muut konsernin laskennalliset verovelat ja verosaamiset on esitetty liitetiedossa 68.

KONSERNIN TULOSLASKELMA

Milj. e	1.1.–31.12.2001			1.1.–31.12.2000		
Korkotuotot	572			500		
Leasingkate	11			10		
Korkokulut	-432			-386		
Rahoituskate	152			124		
Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	35			72		
Palkkiotuotot	68			84		
Palkkiokulut	-12			-18		
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot						
Arvopaperikaupan nettotuotot	-16			5		
Valuuttatoiminnan nettotuotot	5	-11		6	11	
Liiketoiminnan muut tuotot	26			30		
Hallintokulut						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	39			36		
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	4			5		
Muut henkilösivukulut	3	7	46	3	8	44
Muut hallintokulut	45 -90			40 -84		
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	-11			-11		
Liiketoiminnan muut kulut	-23			-23		
Luotto- ja takaustappiot	4			10		
Pysyviin vastaaviin kuuluvien arvopapereiden arvonalentumiset	-29			-33		
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten voitosta tai tappiosta	2			5		
Liikevoitto	111			167		
Satunnaiset erät						
Satunnaiset tuotot	-			-		
Satunnaiset kulut	-			-		
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	111			167		
Tuloverot						
Tilikauteen kohdistuvat verot	-17			-37		
Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat verot	-10			0		
Laskennallisen verovelan muutos	-4	-31		-10	-47	
Muut välittömät verot	-			-		
Vähemmistön osuus tilikauden voitosta tai tappiosta	-1			-1		
Tilikauden voitto	79			118		

KONSERNITASE

VASTAAVAA	31.12.2001		31.12.2000	
Milj. e				
Käteiset varat		210		221
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset				
Valtion velkasitoumukset	1 048		85	
Muut	1 906	2 954	922	1 007
Saamiset luottolaitoksilta				
Vaadittaessa maksettavat	54		43	
Muut	1 488	1 542	2 038	2 082
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä		5 734		5 472
Leasingkohteet		225		192
Saamistodistukset				
Julkisyhteisöiltä	355		229	
Muilta	1 005	1 360	1 024	1 253
Osakkeet ja osuudet		96		151
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyrityksissä		55		57
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä		9		8
Aineettomat hyödykkeet				
Konserniliikearvo	0		0	
Muut pitkävaikutteiset menot	13	13	12	12
Aineelliset hyödykkeet				
Kiinteistöt sekä kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	160		170	
Muut aineelliset hyödykkeet	12	172	11	181
Muut varat		187		264
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot		93		99
		12 650		11 000

KONSERNITASE

VASTATTAVAA	31.12.2001		31.12.2000	
Milj. e				
Vieras pääoma				
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille				
Keskuspankeille	1 194			300
Luottolaitoksille				
Vaadittaessa maksettavat	454		254	
Muut	3 249	3 703	4 897	3 279
3 533				3 833
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille				
Talletukset				
Vaadittaessa maksettavat	1 326			1 183
Muut	632	1 958		447
1 630				1 630
Muut velat		701	2 659	
510				2 140
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat				
Joukkovelkakirjalainat	1 022			1 155
Muut	2 343	3 365		2 225
3 380				3 380
Muut velat			540	
536				536
Siirtovelat ja saadut ennakot			67	
70				70
Pakolliset varaukset			1	
0				0
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla			473	
417				417
Laskennalliset verovelat			27	
23				23
Vähemmistön osuus pääomasta			2	
2				2
			12 031	10 402
Oma pääoma				
Osakepääoma			196	
196				196
Osakeanti			-	
-				-
Ylikurssirahasto			0	
1				1
Arvonkorotusrahasto			25	
25				25
Muut sidotut rahastot				
Vararahasto	203			203
Muut sidotut erät	1	204		-
203				203
Vapaat rahastot			23	
23				23
Edellisten tilikausien voitto			90	
31				31
Tilikauden voitto			79	
118				118
			618	599
			12 650	11 000
Taseen ulkopuoliset sitoumukset				
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset				
Takaukset ja pantit	1 090			1 139
Muut	-	1 090		-
1 139				1 139
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset				
Arvopapereiden takaisinostositoumukset	-			-
Muut	1 789	1 789		1 265
1 265				1 265
			2 878	2 404

KONSERNIAIKASARJAT 1997-2001

Milj. e	1997	1998	1999	2000	2001
TULOSLASKELMAT					
Rahoituskate	118	113	109	124	152
Muut tuotot	144	109	126	197	118
Muut kulut	177	139	115	125	126
Poistot ja arvonalentumiset	27	14	16	11	11
Luotto- ja takaustappiot	10	-3	-2	-10	-4
Pysyviin vastaaviin kuuluvien arvopapereiden arvonalentumiset	1	0	-1	33	29
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksesta	1	2	5	5	2
Liikevoitto	48	74	111	167	111
Satunnaiset erät	1	-90	-57	-	-
Voitto/tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	48	-15	54	167	111
Verot	-12	0	-14	-47	-31
Vähemmistöosuus	-1	-	-1	-1	-1
Tilikauden voitto/tappio	35	-15	39	118	79
TASEET					
Vastaavaa					
Saamiset luottolaitoksilta	2 338	1 694	1 784	2 082	1 542
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	3 171	3 755	4 561	5 472	5 734
Saamistodistukset	2 274	2 004	2 961	2 259	4 314
Osakkeet ja osuudet	126	134	141	217	160
Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	313	286	266	194	185
Muut erät	708	1 062	1 122	777	715
Yhteensä	8 930	8 936	10 836	11 000	12 650
Vastattavaa					
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	2 857	2 739	3 513	3 833	4 897
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 524	1 977	2 356	2 140	2 659
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	2 650	2 657	3 494	3 380	3 365
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	666	579	404	417	473
Muut erät	700	480	542	606	609
Laskennallinen verovelka	13	10	13	23	27
Vähemmistöosuus	10	-	2	2	2
Oma pääoma	511	493	513	599	618
Yhteensä	8 930	8 936	10 836	11 000	12 650

Vuoden 1997 luvut on mahdollisuuksien mukaan muutettu vastaamaan Rahoitustarkastuksen 30.6.1998 voimaan tulleita uusia määräyksiä. Saamiset ja velat kansainvälisiltä järjestöiltä 1997-1998 on siirretty sektoriluokituksen mukaisiin tase-eriin Saamiset ja velat julkisyhteisöiltä.

OKON TULOSLASKELMA

Milj. e	1.1.–31.12.2001		1.1.–31.12.2000		
Korkotuotot		472		398	
Korkokulut		-393		-344	
Rahoituskate		78		55	
Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista					
Samaan konserniin kuuluvista yrityksistä		34		24	
Omistusyhteisyriksistä		4		3	
Muista yrityksistä		34	72	71	99
Palkkiotuotot		21		23	
Palkkiokulut		-4		-3	
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot					
Arvopaperikaupan nettotuotot		-17		2	
Valuuttatoiminnan nettotuotot		5	-12	6	7
Liiketoiminnan muut tuotot		23		25	
Hallintokulut					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot		15		13	
Henkilösivukulut					
Eläkekulut		0		2	
Muut henkilösivukulut		1	1	16	16
Muut hallintokulut		21	-37	19	-35
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä		-1		-3	
Liiketoiminnan muut kulut		-18		-23	
Luotto- ja takaustappiot		6		9	
Pysyviin vastaaviin kuuluvien arvopapereiden arvonalentumiset		-29		-33	
Liikevoitto		98		120	
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot		-		46	
Satunnaiset kulut		-	-	-	46
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		98		167	
Tilinpäätössiirrot		0		-21	
Tuloverot					
Tilikauteen kohdistuvat verot		-19		-29	
Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat verot		-10	-28	0	-29
Tilikauden voitto		69		117	

OKON TASE

VASTAAVAA		31.12.2001		31.12.2000
Milj. e				
Käteiset varat		209		212
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset		2 769		871
Saamiset luottolaitoksilta				
Vaadittaessa maksettavat	24		42	
Muut	2 687	2 710	3 111	3 152
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä		3 056		3 195
Saamistodistukset				
Julkisyhteisöiltä	355		228	
Muilta	1 084	1 439	1 104	1 333
Osakkeet ja osuudet		90		146
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyrytyksissä		44		47
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä		150		149
Aineettomat hyödykkeet		7		7
Aineelliset hyödykkeet				
Kiinteistöt sekä kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	89		95	
Muut aineelliset hyödykkeet	2	90	3	97
Muut varat		161		189
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot		83		90
		10 809		9 489

OKON TASE

VASTATTAVAA

Milj. e	31.12.2001			31.12.2000		
Vieras pääoma						
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille						
Keskuspankeille	1 194			300		
Luottolaitoksille						
Vaadittaessa maksettavat	469			278		
Muut	3 286	3 754	4 948	3 325	3 603	3 903
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille						
Talletukset						
Vaadittaessa maksettavat	336			322		
Muut	39	375		22	344	
Muut velat		600	976		453	797
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat						
Joukkovelkakirjalainat	1 023			1 165		
Muut	2 292	3 315		2 143	3 308	
Muut velat			508			477
Siirtovelat ja saadut ennakot			42			50
Pakolliset varaukset			1			0
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla			473			417
			10 263			8 953
Tilinpäätössiirtojen kertymä						
Poistoero	1			1		
Vapaaehtoiset varaukset	21	22		21	22	
Oma pääoma						
Osakepääoma			196			196
Osakeanti			-			-
Ylikurssirahasto			0			0
Vararahasto			164			164
Vapaat rahastot			23			23
Edellisten tilikausien voitto			71			13
Tilikauden voitto			69			117
			524			513
			10 809			9 489
Taseen ulkopuoliset sitoumukset						
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset						
Takaukset ja pantit	1 067			1 098		
Muut	-	1 067		-	1 098	
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset						
Arvopapereiden takaisinostositoumukset	-			-		
Muut	1 563	1 563		1 043	1 043	
			2 630			2 141

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

(LUVUT MILJOONINA EUROINA)

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

1) Korkotuottojen ja korkokulujen erittely tase-erittäin

	Konserni		OKO	
	2001	2000	2001	2000
Korkotuotot				
Saamisista				
luottolaitoksilta	107,0	108,2	157,6	174,1
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	312,4	272,1	164,7	105,4
Saamistodistuksista	152,4	120,8	149,3	120,0
Muut korkotuotot	0,0	-1,1	0,0	-1,1
Leasingkate	11,5	10,0	-	-
Yhteensä	583,3	510,0	471,6	398,4
Korkokulut				
Veloista luottolaitoksille ja keskuspankeille	166,0	140,6	168,4	145,6
Veloista yleisölle ja julkisyhteisöille	77,0	57,6	40,7	34,3
Yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista	161,9	164,6	157,8	140,9
Veloista, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	25,6	27,0	25,4	26,9
Muut korkokulut	1,1	-4,1	1,1	-4,0
Yhteensä	431,6	385,6	393,4	343,6

2) Leasingtoiminnan nettotuotot eriteltyinä

OKOlla ei ole leasingtoimintaa. Rahoitustarkastuksen määräyksen mukaan konsernista ei ilmoiteta tätä liitetietoa.

3) Arvopaperikaupan nettotuotot eriteltyinä

	Konserni		OKO	
	2001	2000	2001	2000
Saamistodistusten kaupan nettotuotot	-5,5	0,7	-6,1	-3,5
Osakkeiden ja osuuksien kaupan nettotuotot	-10,9	4,5	-11,1	5,1
Yhteensä	-16,4	5,2	-17,2	1,6

4) Tilikauden aikana ostettujen ja myytyjen vaihtuviin vastaviin luettujen arvopapereiden yhteenlasketut arvot

	Konserni		OKO	
	2001	2000	2001	2000
Saamistodistukset				
Ostetut arvopaperit	11 645,2	18 052,8	11 282,1	17 573,5
Myydyt arvopaperit	9 320,4	13 440,9	9 228,7	13 346,0
Osakkeet				
Ostetut arvopaperit	3 524,9	5 268,6	5,9	11,5
Myydyt arvopaperit	3 535,8	5 276,5	16,3	18,7

5) Liiketoiminnan muut tuotot ja liiketoiminnan muut kulut eriteltyinä

	Konserni		OKO	
	2001	2000	2001	2000
Liiketoiminnan muut tuotot				
Vuokra- ja osinkotuotot				
kiinteistöistä ja kiinteistöyhteisöistä	13,6	18,4	14,0	17,7
Kiinteistöjen ja kiinteistöyhteisöjen osakkeiden ja osuuksien luovutusvoitot	5,3	7,8	3,2	6,1
Muut tuotot	7,4	3,5	5,3	1,3
Yhteensä	26,3	29,7	22,6	25,2
Liiketoiminnan muut kulut				
Vuokratulot	6,4	3,7	3,2	1,6
Kulut kiinteistöistä ja kiinteistöyhteisöistä	6,5	9,2	10,0	15,5
Kiinteistöjen ja kiinteistöyhteisöjen osakkeiden ja osuuksien luovutustappiot	0,1	1,6	0,6	1,6
Muut kulut	9,7	8,5	4,3	4,4
Yhteensä	22,8	23,1	18,1	23,1

6) Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä

	Konserni		OKO	
	2001	2000	2001	2000
Suunnitelman mukaiset poistot	10,6	11,7	3,8	3,6
Arvonalentumiset	0,3	0,6	-	0,4
Arvonalentumisten palautukset	-	-1,0	-2,5	-1,0
Yhteensä	10,9	11,3	1,3	3,0

7) Luotto- ja takaustappiot sekä pysyviin vastaaviin kuuluvien arvopapereiden arvonalentumiset

	Konserni		OKO	
	2001	2000	2001	2000
Saamisista luottolaitoksilta	-	-	-	-
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	9,1	5,0	6,4	4,0
Leasingkohteista	-	-	-	-
Takauksista ja muista taseen ulkopuolisista eristä	0,1	0,0	-	-
Muista	0,0	0,2	0,0	0,1
Bruttomääräiset luotto- ja takaustappiot	9,2	5,2	6,4	4,1
Luotto- ja takaustappioiden vähennyserät	-13,1	-15,4	-12,2	-12,8
Tuloslaskelman luotto- ja takaustappiot	-3,9	-10,2	-5,7	-8,7
Luotto- ja takaustappioiden yhteismäärä eriteltynä				
Tilikauden aikana toteutuneet luottotappiot yhteensä	1,2	4,7	0,6	3,6
Tilikauden aikana toteutuneet luottotappiot, joista on aikaisemmin tehty kohdistettu luottotappiovaraus	-0,8	-4,1	-0,5	-3,5
Palautukset aikaisempina vuosina toteutuneista luottotappioista	-5,0	-8,9	-4,2	-7,9
Tilikauden aikana tehdyt kohdistetut luottotappiovaraukset	8,0	1,0	5,5	0,5
Kohdistettujen luottotappiovarauksen peruutukset tilikauden aikana	-7,3	-2,8	-7,1	-1,5
Tilinpäätökseen kirjatut luotto- ja takaustappiot	-3,9	-10,2	-5,7	-8,7
Pysyviin vastaaviin kuuluvien arvopapereiden arvonalentumiset				
Bruttomääräiset arvonalentumiset	29,1	32,7	29,1	32,7
Arvonalentumisten peruutukset	-	-0,2	-	-0,2
Yhteensä	29,1	32,5	29,1	32,5

8) Satunnaiset tuotot ja kulut tilikauden aikana

	Konserni	OKO
Satunnaiset tuotot	-	-
Satunnaiset kulut	-	-

9) Tilinpäätössiirrot eriteltynä

	OKO	
	2001	2000
Poistoeron muutos	-0,1	0,2
Muiden vapaaehtoisten varausten muutos	-	-21,4
Yhteensä	-0,1	-21,2

10) Pakollisten varausten muutokset tilikauden aikana

	Konserni	OKO
	2001	2000
Eläkevaraukset	-	-
Verovaraukset	-	-
Muut	0,4	0,4
Yhteensä	0,4	0,4

11) Erittely ybdistellyistä eristä

Konsernin ja OKOn tuloslaskelman erät on esitetty valtiovarainministeriön luottolaitoksille vahvistamien tuloslaskelman kaavojen mukaisesti.

12) Tuotot toimialoittain ja markkina-alueittain

Tuotoilla tarkoitetaan tuloslaskelman erien rahoituskate, tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista, palkkiotuotot, arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot sekä liiketoiminnan muut tuotot yhteensä lasketta määrää. Tuotot on esitetty eliminoimattomina.

	Tuotot toimialoittain		Keskimääräinen henkilömäärä	
	2001	2000	2001	2000
	Pankkitoiminta	258,4	281,1	804
Kiinnitysluottopankkitoiminta	-	11,3	-	8
Rahoitusyhtiötoiminta	26,1	25,9	139	130
Sijoituspalveluyritystoiminta	25,2	38,4	127	109
Kiinteistöjen omistus ja hallinta	3,4	3,8	-	-
Muu	-	-	-	-
Yhteensä	313,0	360,5	1 070	1 028
	Tuotot markkina-alueittain		Keskimääräinen henkilömäärä	
	2001	2000	2001	2000
	Suomi	312,5	359,9	1 061
Ruotsi	0,5	0,5	9	10
Yhteensä	313,0	360,5	1 070	1 028

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

13) Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavien saamistodistusten erittely

	Konserni		OKO	
	2001	2000	2001	2000
Valtion velkasitoumukset	1 048,0	84,6	1 013,3	77,6
Valtion joukkovelkakirjalainat	47,9	87,7	19,8	55,9
Pankkien sijoitustodistukset	1 647,1	751,0	1 525,0	654,7
Muut	211,2	83,3	211,2	83,3
Yhteensä	2 954,3	1 006,6	2 769,4	871,4

14) Saamiset keskuspankeilta

Taseen erään "Saamiset luottolaitoksilta" ei sisällynyt vuoden lopussa saamia keskuspankeilta.

15) Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä sektoreittain ja niihin kohdistetut luottotappiovaraukset

	Konserni		OKO	
	2001	2000	2001	2000
Yritykset	3 679,1	2 890,7	2 535,4	2 015,8
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	208,9	307,5	208,9	316,8
Julkisyhteisöt	137,5	160,7	133,4	155,1
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	93,8	631,4	64,9	513,7
Kotitaloudet	1 522,0	1 314,8	21,4	27,8
Ulkomaat	92,8	166,4	91,8	165,9
Yhteensä	5 734,2	5 471,7	3 055,9	3 195,0

	Konserni		OKO	
	2001	2000	2001	2000
Kohdistetut luottotappiovaraukset tilikauden alussa	28,5	38,7	26,3	35,3
Tilikauden aikana tehdyt uudet varaukset (+)	8,0	1,0	5,5	0,5
Tilikauden aikana peruutetut varaukset (-)	-7,3	-5,2	-7,1	-4,0
Tilikauden aikana toteutuneet luottotappiot, joista on aikaisemmin tehty kohdistettu luottotappiovaraus (-)	-0,8	-4,3	-0,5	-3,8
Kohdistetut luottotappiovaraukset tilikauden lopussa	28,3	30,2	24,1	28,0

Vuosien 2001 ja 2000 saamisten sektorijaottelut eivät ole vertailukelpoiset, koska asuntoyhteisöt on luokiteltu viranomaisohjeen mukaisesti vuonna 2000 voittoa tavoittelemattomiin yhteisöihin ja vuonna 2001 yrityksiin.

16) Järjestämättömät ja muut nollakorkoiset saamiset

	Konserni		OKO	
	2001	2000	2001	2000
Järjestämättömät saamiset	17,4	12,2	6,0	4,8
Muut nollakorkoiset saamiset	1,7	1,5	1,7	1,5
Yhteensä	19,1	13,7	7,7	6,2

17) Maksamatta jääneen saamisen vakuutena olleen sekä asiakkaan liiketoiminnan tervehdyttämiseksi bankitun omaisuuden kirjanpitoarvo

	Konserni		OKO	
	2001	2000	2001	2000
Vakuutena ollut omaisuus				
Kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	1,8	1,8	1,7	1,7
Muut osakkeet ja osuudet	0,2	0,4	-	-
Muu omaisuus	-	-	-	-
Yhteensä	2,0	2,2	1,7	1,7

18) Saamiset, joilla on huonompi etuoikeus kuin velallisen muilla veloilla

	Konserni		OKO	
	2001	2000	2001	2000
Saamiset luottolaitoksilta	151,4	160,8	151,4	160,8
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	7,9	6,4	7,9	6,4
Saamistodistukset	127,1	128,8	155,6	148,9
Yhteensä	286,4	296,0	314,8	316,1

josta konserniyrityksiltä 28,7 20,2
omistusyhteisyrittäjänsiltä 10,1 10,1

19) Leasingkohteet eriteltyinä

	Konserni	
	2001	2000
Ennakkomaksut	27,6	1,8
Koneet ja kalusto	183,7	177,0
Kiinteä omaisuus ja rakennukset	13,2	12,8
Muu omaisuus	0,2	0,9
Yhteensä	224,7	192,5

20) Saamistodistukset

Julkisesti noteeratut ja noteeraamattomat saamistodistukset ja keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset vuoden lopussa

	Konserni		OKO	
	Julkisesti noteeratut	Muut	Julkisesti noteeratut	Muut
Vaihtuviin vastaaviin kuuluvat	2 103,4	1 710,9	2 076,2	1 554,1
Pysyviin vastaaviin kuuluvat	130,7	369,5	129,9	448,3
Yhteensä	2 234,1	2 080,4	2 206,1	2 002,3

Vaihtuviin vastaaviin kuuluvien saamistodistusten todennäköisen luovutushinnan ja sitä alemman kirjanpitoarvon erotusta ei synny, koska kaikki vaihtuviin vastaaviin kuuluvat saamistodistukset arvostetaan markkinahintaan.

Pysyviin vastaaviin kuuluvien saamistodistusten, keskuspankkirahoi-
tukseen oikeuttavien saamistodistusten ja muiden saamisten nimellisar-
von ja kirjanpitoarvon erotus vuoden lopussa

	Konserni		OKO	
	2001	2000	2001	2000
Konsernin luvut on ilmoitettu eliminoimattomina				
Nimellisarvon ja sitä alemman kirjanpitoarvon erotus				
Saamistodistukset	2,0	1,6	2,0	1,5
Kirjanpitoarvon ja sitä alemman nimellisarvon erotus				
Saamistodistukset	2,1	3,2	2,1	3,2

Saamistodistukset vaadetyypeittäin tilikauden lopussa

Kirjanpitoarvo	Konserni		OKO	
	2001	2000	2001	2000
Valtion velkasitoumukset	1 048,0	84,6	1 013,3	77,6
Kuntatodistukset	0,4	10,2	0,4	10,2
Yritystodistukset	53,4	40,1	53,4	40,1
Sijoitustodistukset	1 652,8	754,3	1 530,7	654,7
Vaihtovelkakirjalainat	2,2	2,4	2,2	2,4
Muut joukkovelkakirjalainat	1 506,3	1 251,0	1 536,9	1 351,7
Muut saamistodistukset	51,3	116,8	71,5	67,4
Yhteensä	4 314,5	2 259,4	4 208,4	2 204,1

**22) Pysyviin vastaaviin kuuluvien osakkeiden ja aineellisten
hyödykkeiden lisäykset ja vähennykset tilikauden aikana**

	Osakkeet ja osuudet lukuun ottamatta kiinteistöyhteisöjen osakkeita ja osuuksia		Maa- ja vesialueet ja rakennukset sekä kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet		Koneet ja kalusto sekä muut kuin edellä mainitut aineelliset hyödykkeet	
	Konserni	OKO	Konserni	OKO	Konserni	OKO
Hankintameno tilikauden alussa	224,0	350,1	212,6	121,7	76,8	63,1
Lisäykset tilikautena	7,5	4,9	4,3	3,2	4,0	0,3
Vähennykset tilikautena	-13,2	-12,0	-1,4	-12,0	-0,4	-0,1
Siirrot erien välillä	-38,8	-38,9	-0,8	-	0,7	-
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-	-	-2,8	-0,2	-3,1	-0,6
Tilikauden arvonalentumiset ja niiden palautukset	-29,1	-29,1	-0,3	-	-	-
Vähennyksiin ja siirtoihin kohdistuvat kertyneet poistot ja arvonalentumiset tilikauden alussa	2,1	2,1	0,1	2,6	0,1	0,0
Kertyneet poistot tilikauden alussa	-	-	-33,7	-1,2	-66,7	-61,2
Kertyneet arvonalentumiset tilikauden alussa	-40,6	-40,6	-17,6	-25,4	-	-
Kertyneet arvonkorotukset tilikauden alussa	-	-	-	-	-	-
Tilikauden arvonkorotukset ja niiden peruutukset	-	-	-	-	-	-
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	111,9	236,4	160,4	88,8	11,6	1,5

21) Osakkeet ja osuudet

Taseen erään ”Osakkeet ja osuudet” merkittyjen arvopapereiden yh-
teenlaskettu kirjanpitoarvo jaoteltuna julkisesti noteerattuihin ja notee-
raamattomiin arvopapereihin

	Konserni		OKO	
	Julkisesti noteeratut	Muut Julkisesti noteeratut	Julkisesti noteeratut	Muut noteeratut
Vaihtuviin vastaaviin kuuluvat	47,4	0,2	47,3	-
Pysyviin vastaaviin kuuluvat	0,1	47,8	-	42,6
Yhteensä	47,5	48,0	47,3	42,6

Taseen erään ”Osakkeet ja osuudet” merkittyjen julkisesti noteerattujen
osakkeiden ja osuuksien todennäköisen luovutushinnan ja sitä alhaisem-
man kirjanpitoarvon erotusten yhteenlaskettu määrä omaisuuslajeittain

	Konserni		OKO	
	2001	2000	2001	2000
Vaihtuviin vastaaviin kuuluvat	3,6	8,3	3,2	8,3
Pysyviin vastaaviin kuuluvat	0,1	0,2	-	-
Yhteensä	3,7	8,5	3,2	8,3

Konsernilla ja OKOlla ei ollut arvopaperilainauksen kohteena olevia
arvopapereita vuoden 2001 lopussa.

Taseen erät ”Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyrityksissä” ja ”Osak-
keet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä” eriteltyinä:

	Konserni		OKO	
	2001	2000	2001	2000
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyrityksissä				
Luottolaitoksissa	7,1	8,3	3,4	5,5
Muissa	48,1	48,9	40,8	41,4
Yhteensä	55,2	57,2	44,2	46,9

Osakkeet ja osuudet samaan konserniin

	Konserni		OKO	
	2001	2000	2001	2000
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä				
Luottolaitoksissa	-	-	137,4	137,4
Muissa	8,8	8,5	12,2	11,9
Yhteensä	8,8	8,5	149,6	149,3

23) Aineettomat hyödykkeet eriteltyinä

	Konserni		OKO	
	2001	2000	2001	2000
Liikearvo	2,4	3,0	-	-
Muut pitkävaikutteiset menot	10,8	9,2	7,5	7,0
Yhteensä	13,2	12,3	7,5	7,0

24) Kiinteistöomistukset eriteltyinä

a) Taseen erään ”Aineelliset hyödykkeet” kirjatut maa- ja vesialueet ja rakennukset sekä kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet eriteltyinä vuoden lopussa

	Konserni		OKO	
	Kirjanpito-arvo	Sitoutunut pääoma	Kirjanpito-arvo	Sitoutunut pääoma
Maa- ja vesialueet ja rakennukset				
Omassa käytössä olevat	1,1	1,1	0,8	0,8
Muut	87,3	97,2	0,8	0,8
Yhteensä	88,4	98,2	1,6	1,6
Kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet				
Omassa käytössä olevat	30,0	30,3	8,6	16,8
Muut	42,0	46,5	78,6	141,7
Yhteensä	72,0	76,8	87,2	158,5

b) Muussa kuin omassa käytössä olevat kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet eriteltyinä vuoden lopussa

Tiedot on annettu konsernin tietoina, koska OKO laatii konsernitilinpäätöksen.

Kiinteistölaji	Pinta-ala m ²	Sitoutunut pääoma	Nettotuotto, %	Vajaakäyttöaste, %
Asunnot ja asuinkiinteistöt	160	0,3	5,4	-
Liike- ja toimistokiinteistöt	70 934	128,8	7,4	3,2
Teollisuuskiinteistöt	22 334	10,5	9,5	16,9
Maa-, vesi- ja metsäalueet (rakentamattomat)	64	4,1	-0,2	-
Keskeneräiset rakennukset	-	-	-	-
Rahoitusleasingkiinteistöt	32 288	9,3	5,0	-
Muut kotimaiset kiinteistöt	-	0,0	-2,5	-
Ulkomaiset kiinteistöt	-	-	-	-
Kiinteistöt yhteensä	125 780	153,0	7,2	6,1

Sitoutunut pääoma on kirjanpidon poistamaton hankintameno lisättyinä osakkeisiin kohdistuvalla yhtiölainausuudella ja/tai omistusosuuden osoittamalla osuudella yhtiön lainoista. Nettotuotto on laskettu vähentämällä kokonaisvuokratuotoista kiinteistöön kohdistuvat hoitokulut tai asunto-osakeyhtiöissä ja keskinäisissä kiinteistöyhtiöissä maksetut vastikkeet. Nettotuotto-prosentti on laskettu vuositasoisiksi muutetusta tilinpäätöshetken vuokrausasteen mukaisten kuukausitason tuottojen ja vuoden keskimääräisten kuukausitason hoitokulujen erotuksesta, joka on suhteutettu sitoutuneeseen pääomaan vuoden lopussa.

Vajaakäyttöaste on vapaiden tilojen suhde koko vuokrattavissa olevaan huoneistoalaan. Vapaat tilat ovat ne vuokrattavissa olevat tilat, joista ei tilinpäätöshetkellä saada vuokratuottoja sopimusten perusteella.

c) Muussa kuin omassa käytössä oleviin kiinteistöihin sitoutunut pääoma jaoteltuna tuotto-prosentin mukaan vuoden lopussa

Tuotto-prosentti	Sitoutunut pääoma
negatiivinen	2,7
0 - 3	4,2
3 - 5	0,9
5 - 7	103,8
yli 7	41,5
Yhteensä	153,0

25) Omat osakkeet

Konserniyrityksillä ei ollut 31.12.2001 omia tai emoyrityksen osakkeita.

26) Muut varat eriteltyinä

	Konserni		OKO	
	2001	2000	2001	2000
Maksujenvälityssaamiset	13,0	19,6	12,5	18,8
Takaussaaamiset	0,1	0,2	0,0	0,0
Johdannaispimukset	119,2	125,6	119,3	125,7
Muut	54,4	118,9	29,2	44,6
Yhteensä	186,7	264,3	161,0	189,1

27) Siirtosaamiset ja maksetut ennakot eriteltyinä

	Konserni		OKO	
	2001	2000	2001	2000
Korot	88,9	96,3	81,8	88,9
Muut	3,8	3,2	1,1	0,9
Yhteensä	92,8	99,5	82,9	89,7

28) Erittely yhdistellyistä taseen vastaavien eristä

Konsernin ja OKOn taseen vastaavien erät on esitetty valtiovarainministeriön vahvistamien taseen kaavojen mukaisesti.

29) *Velkojen nimellisarvon ja kirjanpitoarvon erotus*

Konsernin luvut on ilmoitettu eliminoimattomina

	Konserni		OKO	
	2001	2000	2001	2000
Nimellisarvon ja sitä alemman kirjanpitoarvon erotus				
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	-	0,0	-	0,0
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	14,5	24,0	14,4	23,5
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,3	24,9	0,3	24,9
Yhteensä	14,9	48,9	14,7	48,4
Kirjanpitoarvon ja sitä alemman nimellisarvon erotus				
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,1	0,1	0,1	0,1
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,1	24,7	0,1	24,7
Yhteensä	0,2	24,8	0,2	24,8

30) *Erittely liikkeeseenlasketuista velkakirjoista vaadetyypeittäin*

	Konserni		OKO	
	2001	2000	2001	2000
Sijoitustodistukset	2 342,2	2 224,8	2 291,8	2 142,4
Joukkovelkakirjalainat	1 021,9	1 154,8	1 022,6	1 165,2
Muut	0,5	0,5	0,5	0,5
Yhteensä	3 364,5	3 380,0	3 314,9	3 308,0

31) *Muut velat eriteltyinä*

	Konserni		OKO	
	2001	2000	2001	2000
Maksujenvälitysvelat	307,6	304,5	307,2	300,6
Johdannaisopimukset	141,2	133,5	141,3	133,6
Muut	91,6	97,6	59,9	43,0
Yhteensä	540,4	535,6	508,4	477,2

32) *Siirtovelat ja saadut ennakot eriteltyinä*

	Konserni		OKO	
	2001	2000	2001	2000
Korot	48,2	53,7	36,6	45,5
Muut	19,2	16,2	5,3	4,4
Yhteensä	67,5	69,9	42,0	50,0

33) *Pakolliset varaukset tilikauden lopussa*

	Konserni		OKO	
	2001	2000	2001	2000
Eläkevaraukset	-	-	-	-
Verovaraukset	-	-	-	-
Muut	0,8	0,5	0,8	0,5
Yhteensä	0,8	0,5	0,8	0,5

34) *Erittely veloista, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla*

Velat, joiden kirjanpitoarvo ylittää 10 % kaikkien niiden velkojen määrästä, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla:

USD 135 miljoonaa (eurovasta-arvo 153,2 milj.) ikuinen laina. Velan korko 31.12.2001 oli 2,43 %. Velka voidaan maksaa kokonaisuudessaan takaisin Rahoitustarkastuksen luvalla ehdoissa mainituin etukäteisilmoituksin koronmaksupäivänä syyskuussa 2002 tai sen jälkeisinä koronmaksupäivinä.

EUR 150 miljoonaa. Velan korko 31.12.2001 oli 3,948 %. Velka erääntyy maaliskuussa vuonna 2011. Velka voidaan maksaa kokonaisuudessaan takaisin Rahoitustarkastuksen luvalla ehdoissa mainituin etukäteisilmoituksin koronmaksupäivänä maaliskuussa 2006 tai sen jälkeisinä koronmaksupäivinä.

EUR 50,3 miljoonaa. Velan korko 31.12.2001 oli 3,922 %. Velka voidaan maksaa kokonaisuudessaan takaisin Rahoitustarkastuksen luvalla ehdoissa mainituin etukäteisilmoituksin koronmaksupäivänä kesäkuussa 2004 tai sen jälkeisinä koronmaksupäivinä.

Edellä mainitut velat ovat debentuurilainoja, joiden etuoikeus on OKOn muita sitoumuksia huonompi. Velkoihin ei liity niiden osakkeiksi muuttamista koskevia ehtoja.

Muut kuin edellä mainitut velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla:

Velkojen yhteenlaskettu määrä eurovasta-arvoina 31.12.2001 oli konsernissa ja OKOssa 119,8 miljoonaa euroa. Velkojilla ei ole optiota vaatia näiden velkojen ennen aikaista takaisinmaksua. Velkoihin sisältyy ikuisia lainoja USD 20 miljoonaa (eurovasta-arvo 22,7 milj.)

Samaan konserniin ja konsolidointiryhmään kuuluville yrityksille ja omistusyhteisyriksille suunnatut lainat:

Samaan konserniin kuuluville yrityksille on suunnattu lainoja yhteensä 28,7 miljoonaa euroa ja omistusyhteisyriksille ikuisia lainoja 10,1 miljoonaa euroa.

35) Oman pääoman erien lisäykset ja vähennykset tilikauden aikana

	Kirjanpitoarvo tilikauden alussa	Lisäykset tilikauden aikana	Vähennykset tilikauden aikana	Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa
Konserni				
Osakepääoma	196,4	-	-	196,4
Osakeanti	-	-	-	-
Ylikurssirahasto	0,8	-	-0,4	0,4
Arvonkorotusrahasto	25,2	-	-	25,2
Vararahasto	203,3	-	-	203,3
Muut sidotut erät	-	0,9	-	0,9
Edellisten tilikausien voitto	172,8	-	-59,4	113,5
Tilikauden voitto	-	78,7	-	78,7
Oma pääoma yhteensä	598,6	79,6	-59,8	618,4
OKO				
Osakepääoma	196,4	-	-	196,4
Osakeanti	-	-	-	-
Ylikurssirahasto	0,4	-	-	0,4
Vararahasto	163,6	-	-	163,6
Edellisten tilikausien voitto	153,0	-	-58,7	94,3
Tilikauden voitto	-	69,4	-	69,4
Oma pääoma yhteensä	513,4	69,4	-58,7	524,1

36) Erilajiset osakkeet vuoden lopussa

	A-sarja	K-sarja	Yhteensä
Osakepääoma, euroa	147 857 802	48 569 887	196 427 688
Osakkeita, kpl	35 156 442	11 548 558	46 705 000
Osuus osakepääomasta, %	75,3	24,7	100,0
Äänivalta/osake	1	5	
Osuus äänistä, %	37,8	62,2	100,0

OKOn osakkeen kirjanpidollinen vasta-arvo on 4,21 euroa. Vasta-arvo ei ole tarkka. Liikkeessä olevien osakkeiden lukumäärä on kaksinkertaistettu osakepääomaa muuttamatta yhtiökokouksen 24.3.1999 tekemällä päätöksellä.

Osakkeiden hankintaa koskevat rajoitukset:

- A-sarjan osakkeet ovat yleisölle tarkoitettuja Helsingin Pörssissä noteerattavia osakkeita.
- A-sarjan osakkeiden hankintaa ei ole rajoitettu.
- K-sarjan osakkeita voivat omistaa vain suomalaiset osuuspankit, osuuspankkilaissa tarkoitetut osakeyhtiömuotoiset pankit ja samassa laissa tarkoitettu osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö.
- K-sarjan osake voidaan osakkeenomistajan tai hallintarekisteröityjen osakkeiden osalta arvo-osuusrekisteriin merkityn omaisuudenhoitajan kirjallisesta vaatimuksesta muuntaa A-sarjan osakkeeksi yhtiöjärjestyksessä määrättyjen osakelajien vähimmäis- ja enimmäismäärien puitteissa.

Jos osinkoa jaetaan, A-sarjan osakkeet oikeuttavat vuotuisen voitonjakoon, joka on vähintään yhden (1) prosenttiyksikön korkeampi kuin K-sarjan osakkeille maksettava osinko.

37) Vapaaseen omaan pääomaan sisältyvien jakokelvottomien erien määrä vuoden lopussa

	Konserni	OKO
Vapaachtoisista varauksista ja poistoerosta omaan pääomaan siirretty määrä, miljoonaa euroa	72	-

38) Liikkeeseen lasketut vaihtovelkakirja- ja optiolainat

Optioperusteinen kannustejärjestelmä

OKOn ylimääräinen yhtiökokous päätti 30.6.1999 pankin johtokunnan ehdotuksen mukaisesti, että OKOssa ja Osuuspankkikeskuksessa otetaan käyttöön koko henkilökuntaa koskeva optioperusteinen kannustejärjestelmä. Optiolaina tarjottiin OKO-konsernin, Osuuspankkikeskus-OPK osuuskunnan ja muiden tytäryhtiöiden, Osuuspankkien Keskinäisen Vakuutusyhtiön, Osuuspankkien Eläkekassan ja Osuuspankkiryhmän Tutkimussäätiön henkilöstön sekä OKOn kokonaan omistaman tytäryhtiön OP-Sijoitus Oy:n merkittäväksi. Optiolainan määrä on 460 000 euroa ja laina oli merkittävässä 6.-17.9.1999. Koroton laina maksetaan takaisin 15.10.2002.

Lainaan liittyvät optiotodistukset oikeuttavat merkitsemään OKOn A-sarjan osakkeita yhteensä enintään 4 600 000 kappaletta. Osakkeen merkintähinta on 10,99 euroa eli OKOn A-sarjan osakkeen vaihdolla painotettu keskikurssi Helsingin Pörssissä toukokuussa 1999 lisättyä 27 prosentilla. Osakkeen merkintähintaa alennetaan merkintähinnan määräytymisjakson jälkeen ja ennen osakemerkintää jaettavien osinkojen määrällä kunkin osingonjaon täsmäytyspäivänä. Osakkeiden merkintäaika alkaa porrastetusti 1.10.2002 ja 1.10.2004. Osakemerkintäaika päättyy kaikilla optiotodistuksilla 30.10.2006.

39) Suurimmat osakkeenomistajat ja osakkeiden omistuksen jakautuminen

Osakkeiden äänimäärästä eniten omistavat osakkeenomistajat (10 suurinta osakkeenomistajaa osakasluettelon mukaan 31.12.2001)

		Osakkeita kpl	Osakkeita yhteensä kpl	Osakkeiden äänimäärä	Osuus äänistä, %
Osuuspankkikeskus-OPK osuuskunta	A	11 000 000			
	K	8 293 032	19 293 032	52 465 160	56,5
Hallintarekisteröidyt osakkeet	A	5 378 226			
	K	0	5 378 226	5 378 226	5,8
Oulun Osuuspankki	A	140 000			
	K	506 000	646 000	2 670 000	2,9
Turun Seudun Osuuspankki	A	286 500			
	K	386 360	672 860	2 218 300	2,4
Osuuspankkien Eläkesäätiö	A	1 600 000			
	K	0	1 600 000	1 600 000	1,7
Keski-Uudenmaan Osuuspankki	A	0			
	K	245 900	245 900	1 229 500	1,3
Keski-Suomen Osuuspankki	A	0			
	K	228 280	228 280	1 141 400	1,2
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	A	1 118 100			
	K	0	1 118 100	1 118 100	1,2
Porin Seudun Osuuspankki	A	211 908			
	K	125 910	337 818	841 458	0,9
Pohjolan Osuuspankki	A	127 610			
	K	127 610	255 220	765 660	0,8
Yhteensä		29 775 436	29 775 436	69 427 804	74,7

Hallintoneuvostolle annetut valtuudet:

OKOn varsinainen yhtiökokous 4.4.2001 valtuutti hallintoneuvoston vuoden ajaksi yhtiökokouksesta lukien päättämään osakepääoman korottamisesta uusmerkinnällä, vaihtovelkakirjalainojen ottamisesta ja / tai optio-oikeuksien antamisesta. Uusmerkinnässä annettavien, vaihtovelkakirjoja vastaan vaihdettavien ja optio-oikeuksien nojalla merkittävien uusien K-sarjan osakkeiden yhteenlaskettu määrä saa olla enintään 4 000 000 kappaletta ja uusien A-sarjan osakkeiden yhteenlaskettu määrä enintään 12 000 000 kappaletta. Edellä tarkoitettu valtuutus käsittää myös oikeuden poiketa osakkeenomistajille kuuluvasta etuoikeudesta merkitä uusia osakkeita, vaihtovelkakirjoja ja optio-oikeuksia. Osakkeenomistajalle kuuluvasta merkintäetuoikeudesta voidaan poiketa vain pankin vakavaraisuuden turvaamiseksi tai yritys- ja toimialajärjestelyjen yhteydessä, jos siihen on pankin kannalta painava taloudellinen syy. Päätöstä ei saa kuitenkaan tehdä pankin lähipiiriin hyväksi. Voimassaolevat käyttämättömät valtuutukset voivat korotusten yhteismäärältä ja annettujen osakkeiden yhteenlasketulta äänimäärältä vastata enintään viidesosaa yhtiökokouksen valtuutus päätöksen ja hallintoneuvoston korotuspäätöksen ajankohtana rekisteröidystä osakepääomasta ja osakkeiden yhteenlasketusta äänimäärästä.

Hallintoneuvosto on oikeutettu valtuutuksen nojalla päättämään merkintähinnan määrittämisperusteista, merkintähinnasta sekä muista merkintäehdoista. Yhtiökokouksen 29.3.2000 hallintoneuvostolle antama valtuutus päättää osakepääoman korottamisesta uusmerkinnällä, vaihtovelkakirjalainojen ottamisesta ja optio-oikeuksien antamisesta peruutettiin käyttämättömänä.

Osakepääomasta eniten omistavat osakkeenomistajat (10 suurinta osakkeenomistajaa osakasluettelon mukaan 31.12.2001)

	Osakkeita, kpl	Osuus osakkeista, %
Osuuspankkikeskus-OPK osuuskunta	19 293 032	41,3
Hallintarekisteröidyt osakkeet	5 378 226	11,5
Osuuspankkien Eläkesäätiö	1 600 000	3,4
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	1 118 100	2,4
Oulun Osuuspankki	646 000	1,4
Turun Seudun Osuuspankki	672 860	1,4
Etelä-Karjalan Osuuspankki	444 642	1,0
Porin Seudun Osuuspankki	337 818	0,7
Savonlinnan Osuuspankki	283 142	0,6
Vakuutusyhtiö Henki-Sampo	282 600	0,6
Yhteensä	30 056 420	64,3

Osakeomistuksen jakautuminen osakkeiden lukumäärän mukaan (Osakasluettelon mukaan 31.12.2001)

Osakkeiden lukumäärä	Osakkeita, kpl	Osuus osakkeista, %	Osakkeita, kpl	Osuus osakkeista, %
(A- ja K-sarjat)				
1 - 100	18 726	75,2	1 020 939	2,2
101 - 1 000	5 102	20,5	1 784 576	3,8
1 001 - 10 000	840	3,4	2 257 330	4,8
10 001 - 50 000	158	0,6	3 553 092	7,6
50 001 - 100 000	49	0,2	3 480 699	7,5
100 001 -	38	0,2	34 512 956	73,9
Yhteistilillä			95 408	0,2
Yhteensä	24 913	100,0	46 705 000	100,0

Osakeomistuksen jakautuminen sektoreittain (Osakasluettelon mukaan 31.12.2001)

Omistajatyyppi	Osakkeita kpl	Osuus osak- kaista, %	Osakkeita kpl	Osuus osak- keista, %	Osakkeiden äänimäärä	Osuus ääni- määrästä, %
Yritykset	619	2,5	721 395	1,5	721 395	0,8
Osuuspankkikeskus-OPK osuuskunta ja jäsenosuuspankit	247	1,0	30 516 156	65,3	76 710 388	82,6
Muut rahoitus- ja vakuutuslaitokset	27	0,1	1 373 880	2,9	1 373 880	1,5
Julkisyhteisöt	20	0,1	3 448 010	7,4	3 448 010	3,7
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	164	0,7	466 452	1,0	466 452	0,5
Kotitaloudet	23 811	95,6	4 683 848	10,0	4 683 848	5,0
Ulkomaat	21	0,1	12 525	0,0	12 525	0,0
Hallintarekisteröidyt osakkaat	4	0,0	5 387 326	11,5	5 387 326	5,8
Yhteistilillä			95 408	0,2	95 408	0,1
Yhteensä	24 913	100,0	46 705 000	100,0	92 899 232	100,0

40) Pääomasijoitusten ja pääomalainojen pääasialliset ehdot

OKolla ei ole pääomasijoituksia tai pääomalainoja.

41) Yhdistellyt taseen vastattavien erät

Konsernin ja OKOn taseen vastattavien erät on esitetty valtiovarainministeriön luottolaitoksille vahvistaman taseen kaavan mukaisesti.

42) Saamisten ja velkojen maturiteettijakauma tase-erittäin vuoden lopussa

Jäljellä olevan juoksuajan mukaan	alle 3 kuukautta	3-12 kuukautta	1-5 vuotta	yli 5 vuotta
Konserni				
Keskuspankkirahoituksen oikeuttavat saamistodistukset	2 072,9	628,8	223,2	29,3
Saamiset luottolaitoksilta	492,5	488,4	549,2	11,9
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	700,9	907,8	2 391,9	1 733,7
Saamistodistukset	236,6	212,1	617,2	294,2
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	4 641,0	155,3	77,3	23,5
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	2 456,7	131,6	36,6	34,1
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	2 111,6	397,9	855,0	-
OKO				
Keskuspankkirahoituksen oikeuttavat saamistodistukset	1 958,5	586,4	209,3	15,2
Saamiset luottolaitoksilta	932,4	778,4	965,8	33,5
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	473,5	487,9	1 279,2	815,3
Saamistodistukset	236,5	213,0	621,8	367,7
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	4 690,7	156,6	77,3	23,5
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	903,8	19,6	27,2	25,0
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	2 061,6	397,7	855,6	-

Saamisiin yleisöltä ja julkisyhteisöiltä ei sisällynyt 31.12.2001 konsernissa eikä OKOssa vaadittavia maksettavia saamisia. Muut kuin määräaikaiset talletukset on sisällytetty maturiteettiluokkaan ”alle 3 kuukautta”.

43) Koti- ja ulkomaan rahan määräiset omaisuus- ja velkaerät vuoden lopussa

	Konserni		OKO	
	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Kotimaan raha	Ulkomaan raha
Keskuspankkirahoituksen oikeuttavat saamistodistukset	2 954,3	-	2 769,4	-
Saamiset luottolaitoksilta	1 474,9	67,1	2 643,1	67,1
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	5 535,2	199,0	2 856,9	199,0
Saamistodistukset	908,6	451,6	987,4	451,6
Muu omaisuus	1 045,3	13,9	822,0	12,5
Yhteensä	11 918,3	731,6	10 078,8	730,2
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	4 474,2	422,8	4 525,3	422,8
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	2 534,9	124,1	863,2	112,5
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	3 364,5	-	3 314,9	-
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	297,2	175,9	297,2	175,9
Muut velat	620,4	17,4	556,0	17,2
Yhteensä	11 291,2	740,2	9 556,6	728,4

44) Taloudellista kehitystä kuvaavat ja osakekohtaiset tunnusluvut

OKO-konsernin taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

	1997	1998	1999	2000	2001
Liikevaihto, milj. euro	599,4	562,2	524,9	756,8	755,9
Liikevoitto/-tappio, milj. euro	47,6	74,3	111,0	167,1	110,6
% liikevaihdosta	7,9	13,2	21,1	22,1	14,6
Voitto tai tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja, milj. euro	48,2	-15,5	53,9	167,1	110,6
% liikevaihdosta	8,0	-2,7	10,3	22,1	14,6
Oman pääoman tuotto (ROE), %	7,0	9,7	16,1	21,5	13,0
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,38	0,55	0,82	1,10	0,67
Omavaraisuusaste, %	5,8	5,5	4,7	5,5	4,9
Henkilöstö keskimäärin	1 368	974	964	1 028	1 070
Kulujen osuus tuotoista, %	78	69	56	43	51

OKO-konsernin osakekohtaiset tunnusluvut

	1997	1998	1999	2000	2001
Tulos/osake (EPS), euro	0,78	1,12	1,72	2,53	1,68
Oma pääoma/osake, euro	11,59	10,56	10,97	12,82	13,24
Osinko/osake, euro	0,35	0,44	0,69	1,26	1,09*
Osinko/tulos, %	45,3	39,2	40,0	49,6	64,6*
Efektiivinen osinkotuotto, % (OKO A)	5,2	5,9	6,3	9,2	7,8*
Hinta/voitto -suhde (P/E)	9,3	7,0	6,5	5,4	8,4
Osakkeen kurssikehitys (OKO A)					
keskikurssi, euro	6,63	8,27	8,95	11,82	13,35
alin kurssi, euro	5,13	7,15	7,80	9,93	11,35
ylin kurssi, euro	7,90	9,50	14,00	13,99	16,00
vuoden lopun kurssi, euro	7,27	7,82	11,20	13,76	14,10
Osakekannan markkina-arvo (OKO A), milj. euro	118,6	147,9	212,3	479,8	495,7
Osakkeiden vaihto (OKO A), 1 000 kpl	9 287,8	6 094,2	6 345,6	6 546,2	5 257,0
% osakekannasta	57,5	37,1	33,5	19,9	15,0
Osakkeiden lukumäärä (kaikki)					
keskimäärin tilikaudella, kpl	43 941 520	44 230 272	46 705 000	46 705 000	46 705 000
tilikauden lopussa, kpl	44 110 000	46 705 000	46 705 000	46 705 000	46 705 000

Pankin liikkeessä olevien osakkeiden lukumäärä kaksinkertaistettiin osakepääomaa muuttamatta 24.3.1999 pidetyn yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti. Muutos merkittiin kaupparekisteriin 12.4.1999. Osakekohtaiset tunnusluvut on oikaistu takautuvasti.

* Johtokunnan ehdotus: 1,10 euroa A-sarjan osakkeelle ja 1,05 euroa K-sarjan osakkeelle.

Tunnuslukujen laskentakaavat ovat sivulla 49.

TULOVEROJA KOSKEVAT LIITETIEDOT

45) Tuloverot

Tuloverojen jakautuminen varsinaisesta toiminnasta ja satunnaisista eristä johtuviin veroihin:

Kaikkien konserniyhtiöiden verot johtuivat varsinaisesta toiminnasta.

Laskennalliset verovelat ja -saamiset:

Konsernitaseessa oli laskennallisia verovelkoja 27,49 miljoonaa euroa, jotka perustuivat tilinpäätössiirtoihin. Muita laskennallisia verovelkoja ja verosaamisia ei ole merkitty taseeseen vuosina 2001 ja 2000.

	Konserni		OKO	
	2001	2000	2001	2000
Laskennalliset verosaamiset, joiden toteutuminen on todennäköistä				
Kokonaismäärä, milj. euro	1,05	1,23	0,76	0,95

Arvonkorotusten vaikutus tuloverotukseen:

Arvonkorotuksilla ei ole vaikutusta OKOn tai muiden konserniyhtiöiden tuloverotukseen.

VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUKSIJA SEKÄ JOHDANNAISSOPIMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

46) Omasta ja muiden puolesta vakuudeksi annettu omaisuus sekä velat ja sitoumukset, joiden vakuudeksi ne on annettu

	Konserni		OKO	
	2001	2000	2001	2000
Oman velan ja sitoumusten vakuudeksi annettu omaisuus				
Pantit	1 458,1		1 458,1	
Muut	14,0		14,0	
Velat, joiden vakuudeksi omaisuuserät on annettu				
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	1 189,4		1 189,4	
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	68,6		68,6	
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-		-	
Samaan konserniin kuuluvan yrityksen puolesta annetut vakuudet				
Pantit	53,8		53,8	
Kiinnitykset	5,0		-	
Muiden puolesta annetut vakuudet				
Pantit	726,1		725,4	
Kiinnitykset	6,7		-	

Okopankki Oyj:n ennakkoon vastaanotettujen eurojen nimellismäärä oli yhteensä 53,8 miljoonaa euroa, josta asiakkaille oli edelleen jaettu yhteensä 10,6 miljoonaa euroa.

Ennakkoon vastaanotetuista euroista OKO on antanut Okopankin ja osuuspankkien puolesta pantteja Suomen Pankille yhteensä 386 miljoonaa euroa.

Lisäksi OKO on antanut Suomen Pankille Automatia Pankkiautomaatit Oy:n vastaanottamien eurojen vakuudeksi pantteja yhteensä 263 miljoonaa euroa.

47) Eläkevastuut

Konserniyhtiöiden henkilökunnan lakisääteinen eläketurva on Opstock Oy:tä lukuun ottamatta järjestetty Osuuspankkien Eläkekassan kautta. Lisäeläketurva on Opstock Oy:tä lukuun ottamatta järjestetty Osuuspankkien Eläkesäätiön kautta. Säätiöön ei ole otettu uusia edunsaajia 30.6.1991 jälkeen. Tukholman sivukonttorin henkilökunnan lakisääteinen eläketurva on järjestetty Ruotsin säännösten mukaisesti.

Konserniyhtiöillä ei ole eläkesitoumuksista johtuvia suoria vastuuta. Konserniyhtiöiden eläkevastuut on täysin katettu.

48) Leasingvastuut

	Konserni		OKO	
	2001	2000	2001	2000
Leasingmaksut vuonna 2002			0,17	0,11
Leasingmaksut vuoden 2002 jälkeen			0,20	0,16

49) Taseen ulkopuoliset sitoumukset eriteltyinä vuoden lopussa

	Konserni		OKO	
	2001	2000	2001	2000
Takaukset	438,8	415,5	411,3	387,2
Tytäryhtiöiden puolesta	-	-	0,3	0,5
Osakkuusyhtiöiden puolesta	-	-	-	-
Takuuvastuut	610,2	698,4	624,5	698,7
Tytäryhtiöiden puolesta	-	-	14,3	0,3
Osakkuusyhtiöiden puolesta	-	-	2,2	2,0
Kiinnitykset	6,7	10,1	-	-
Muut asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset	33,9	15,1	31,0	12,3
Käyttämättömät luottojärjestelyt	1 387,4	1 197,7	1 177,0	984,9
Tytäryhtiöille	-	-	56,0	48,8
Osakkuusyhtiöille	-	-	-	2,8
Muut asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset	401,5	67,4	385,7	58,0
Annetut sitoumukset yhteensä	2 878,4	2 404,1	2 629,6	2 141,1
Tytäryhtiöille tai niiden puolesta annetut sitoumukset yhteensä			70,6	49,8
Osakkuusyhtiöille tai niiden puolesta annetut sitoumukset yhteensä			2,2	4,9

Eurojen ennako- ja edelleenjakelujärjestelyiden johdosta OKO on antanut Suomen Pankille 779 miljoonan euron pantin, joka on ilmoitettu liitetiedossa 46 kohdissa muiden puolesta annetut vakuudet ja samaan konserniin kuuluvan yrityksen puolesta annetut vakuudet.

50) Jobdannaissopimukset vuoden lopussa

	Konserni		OKO	
	2001	2000	2001	2000
Kohde-etuuksien arvot				
Suojaamistarkoituksessa tehdyt sopimukset				
Korkojohdannaiset				
Termiinisopimukset	-	-	-	-
Optiosopimukset				
Ostetut	-	-	-	-
Asetetut	-	-	-	-
Koronvaihtosopimukset	703,9	655,8	703,9	655,8
Valuuttajohdannaiset				
Termiinisopimukset	-	572,4	-	572,4
Optiosopimukset				
Ostetut	-	-	-	-
Asetetut	-	-	-	-
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	-	3,2	-	3,2
Osakejohdannaiset	-	-	-	-
Muut johdannaiset	-	-	-	-
Yhteensä	703,9	1 231,5	703,9	1 231,7

Muussa kuin suojaamistarkoituksessa tehdyt sopimukset

Korkojohdannaiset				
Termiinisopimukset	77,0	1 027,7	77,0	1 027,7
Optiosopimukset				
Ostetut	-	-	-	-
Asetetut	-	-	-	-
Koronvaihtosopimukset	6 464,1	6 592,1	6 472,5	6 598,8
Valuuttajohdannaiset				
Termiinisopimukset	366,2	-	366,2	-
Optiosopimukset				
Ostetut	7,5	4,0	7,5	4,0
Asetetut	6,8	3,2	6,8	3,2
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	-	-	-	-
Osakejohdannaiset	-	-	-	-
Muut johdannaiset				
Equity swapit	16,3	8,6	16,3	8,6
Yhteensä	6 937,9	7 635,5	6 946,3	7 642,2

Sopimusten luottovasta-arvot

Korkojohdannaiset sopimukset	64,8	73,2	64,9	73,3
Valuuttajohdannaiset sopimukset	6,6	21,8	6,6	21,8
Muut johdannaissopimukset	2,5	1,1	2,5	1,1
Yhteensä	73,9	96,1	74,1	96,2

51) Omaisuuden myymisestä ja ostamisesta asiakkaan lukuun syntyneet myyntisaamiset ja ostovelat

	Konserni	OKO
	2001	2001
Myyntisaamiset	29,5	-
Ostovelat	40,2	-

52) Muut vastuusitoumukset ja vastuut

OKOn sitoumukset pääomasijoitusrahastoihin olivat vuoden lopussa 22,3 miljoonaa euroa.

Edellä mainitut sitoumukset sisältyvät liitetiedon 49 sitoumuksiin.

HENKILÖSTÖÄ SEKÄ TOIMI- JA VALVONTAELINTEN JÄSENIÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

53) Henkilöstö sekä toimi- ja valvontaelinten jäsenet

Henkilöstö keskimäärin 2001

	Konserni		OKO	
	Tilikauden aikana	Muutos edellisestä vuodesta	Tilikauden aikana	Muutos edellisestä vuodesta
Kokoaikainen henkilöstö	1 034	27	310	-
Osa-aikainen henkilöstö	36	15	7	6
Henkilöstö yhteensä	1 070	42	317	6

Hallinto- ja valvontaelinten jäsenten saamat palkat ja palkkiot

	Konserni		OKO	
	2001	2000	2001	2000
Hallintoneuvoston jäsenet ja varajäsenet	0,1	0,1	0,1	0,1
Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja	1,5	1,3	0,7	0,6
Yhteensä	1,6	1,4	0,8	0,8

Luottolaitoksen taloudellisesta tuloksesta määräytyviä palkkoja ja palkkioita ei ole maksettu.

Hallinto- ja valvontaelinten jäsenille myönnettyt luotot ja takaukset vuoden lopussa

	Konserni	OKO
	Luotot	
Hallintoneuvoston jäsenille ja varajäsenille	0,2	-
Johtokunnan jäsenille ja varajäsenille sekä toimitusjohtajalle	0,0	-
Tilintarkastajille ja tilintarkastusyhteisölle	0,3	-
Yhteensä	0,5	-

	Konserni	OKO
	Takaukset	
Hallintoneuvoston jäsenille ja varajäsenille	0,0	-
Johtokunnan jäsenille ja varajäsenille sekä toimitusjohtajalle	0,1	-
Tilintarkastajille ja tilintarkastusyhteisölle	0,2	-
Yhteensä	0,2	-

Hallinto- ja valvontaelinten jäsenten luottoehdoissa noudatetaan normaaleja pankin luottoehtoja.

Lainat on sidottu yleisesti käytössä oleviin viitekorkoihin.

Eläkesitoumukset

Hallinto- ja valvontaelinten jäsenten osalta ei ole tehty eläkesitoumuksia. Eläkesitoumuksia ei ole tehty myöskään näihin toimitelmiin aikaisemmin kuuluneiden henkilöiden osalta.

Johdon omistukset

OKOn hallintoneuvoston jäsenet ja varajäsenet, johtokunnan jäsenet ja varajäsenet ja toimitusjohtaja omistivat 31.12.2001 yhteensä 4 912 kappaletta OKOn A-sarjan osakkeita, joiden osuus oli 0,011 prosenttia kaikista osakkeista ja 0,005 prosenttia kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä. Johtokunnan jäsenet, varajäsenet ja toimitusjohtaja merkitsivät OKOn liikkeeseen laskemasta optiolainasta määrän, joka oikeuttaa yhteensä 700 000 osakkeen merkintään. Näiden osakkeiden osuus on 1,374 prosenttia kaikista osakkeista ja 0,723 prosenttia äänimäärästä.

OMISTUKSET MUISSA YRITYKSISSÄ

54) Osakeomistukset vuoden lopussa

OKOn omistukset pysyviin vastaaviin kuuluvissa osakkeissa ja osuuksissa

Yrityksen nimi, kotipaikka ja toimiala	Osuus osakkeista, %	Yhteenlaskettu kirjanpitoarvo	Yrityksen oma pääoma ¹⁾	Yrityksen tilikauden voitto tai tappio ¹⁾
Realinvest Oy, Helsinki, kiinteistösjointus	19,0	27,5	159,8	-1,7
Finnventure Rahasto V Ky, Helsinki	5,9	5,8	9,6	-0,4
HEX Oyj, Helsinki, arvopaperi- ja johdannaispörssi	8,1	4,9	51,5	14,4
Finnmezzanine Rahasto III B Ky, Helsinki	49,5	1,5	0,2	0,0
Luottokunta, Helsinki, rahoitustoiminta	17,1	1,0	95,2	11,5
Eurocard Oy, Helsinki, rahoitustoiminta	11,2	0,8	8,8	2,4
Espoo Ringside Golf Oy, Espoo	7,3	0,3	7,0	0,1
Innopol Oy, Espoo, tutkimus ja kehittäminen	1,2	0,2	20,6	0,6

¹⁾ Viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaan.

Lisäksi OKOlla oli vuoden lopussa pysyviin vastaaviin kuuluvia omistuksia 26 yrityksessä, joissa omistettujen osakkeiden tai osuuksien kirjanpitoarvo oli alle kaksisataatauhatta euroa. Näiden osakkeiden ja osuuksien kirjanpitoarvojen yhteenlaskettu määrä oli 0,6 miljoonaa euroa.

Konserniyhtiöiden omistamat osakkeet osakkuusyrittöksissä, jotka on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosusmenetelmällä

Yrityksen nimi, kotipaikka ja toimiala	Konsernin osuus osakkeista, %	Yhteenlaskettu kirjanpitoarvo	Oma pääoma vuoden lopussa	Tilikauden voitto tai tappio
OP-Kotipankki Oy, Helsinki, pankkitoiminta	20,8	4,1	30,0	1,2
Henkivakuutusosakeyhtiö Aurum, Helsinki, vakuutustoiminta	49,6	33,6	77,0	1,2
Automatia Pankkiautomaatit Oy, Helsinki, rahoitusta palveleva toiminta	33,3	5,1	20,3	0,9
Toimiraha Oy, Helsinki, rahoitusta palveleva toiminta	33,3	2,1	3,6	-0,1
Kiinteistö Oy Lahden Trio, kiinteistön omistus ja hallinta	33,3	12,0	65,7	0,0

Rahoitustarkastuksen määräyksen perusteella konsernitilinpäätökseen on jätetty yhdistelemättä 2 omistusyhteisyrittystä niiden vähäisen merkityksen johdosta. Näiden yhtiöiden osakkeiden yhteenlaskettu kirjanpitoarvo oli 1,2 miljoonaa euroa ja viimeksi vahvistettujen taseiden yhteenlaskettu loppusumma oli 3,6 miljoonaa euroa.

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät tytäryritykset

Yrityksen nimi, kotipaikka ja toimiala	Konsernin osuus osakkeista, %	Osakkeiden kirjanpito-arvo	Oma pääoma vuoden lopussa ¹⁾	Tilikauden voitto tai tappio ¹⁾
Okopankki Oyj, Helsinki, pankkitoiminta	100	84,1	106,9	15,1
OP-Rahoitus Oy, Helsinki, rahoitusyhtiötoiminta	100	53,3	55,4	3,4
Opstock Oy, Helsinki, sijoituspalveluyritystoiminta	85,6	3,8	11,3	3,7
Kiinteistö Oy Aleks-Hermes, Helsinki	100	13,7	10,7	-0,2
Kiinteistö Oy Arkadiankatu 23, Helsinki	100	5,4	5,3	-0,1
Kiinteistö Oy Dagmarinkatu 14, Helsinki	100	8,1	2,0	0,0
Kiinteistö Oy Kanta-Sarvis II, Tampere	100	11,7	9,4	-0,3

¹⁾ Erillistilinpäätöksen emoyhtiön tieto.

OKO myi 1/2001 Kiinteistö Oy Malminkatu 30:n. Yhtiötä ei ole yhdistelty konsernitilinpäätökseen vuonna 2001.

Rahoitustarkastuksen määräyksen perusteella on konsernitilinpäätöksen ulkopuolelle jätetty yhteensä 22 asunto- ja kiinteistöyhteisöä, joiden viimeksi vahvistettujen taseiden yhteenlaskettu loppusumma oli 41,5 miljoonaa euroa sekä 12 muuta yhtiötä, joiden viimeksi vahvistettujen taseiden yhteenlaskettu loppusumma oli 30,2 miljoonaa euroa.

Tilikauden aikana myytiin Asunto Oy Karsillanpelto.

MUUT LIITETIEDOT

55) Luottolaitoksen harjoittama notariaattitoiminta

OKO tarjoaa yleisölle sijoituspalveluita sekä omaisuuden säilytys- ja hoitopalveluja.

56) Osuuspankin ja muun osuuskuntamuotoisen luottolaitoksen maksamatta olevien osuusmaksujen määrä

Yhtiömuotonsa perusteella OKOlla ei ole tässä kohdassa ilmoitettavia tietoja.

KONSERNIIN KUULUVAA LUOTTOLAITOSTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

57) Konserniin kuuluvaa luottolaitosta koskevat tiedot

OKOn emoyhtiö on Osuuspankkikeskus-OPK osuuskunta (OPK), jonka konsernitilinpäätökseen OKO-konsernin tiedot yhdistellään. Jäljennös OPK-konsernin tilinpäätöksestä on saatavissa Osuuspankkikeskuksesta, Teollisuuskatu 1b, 00510 Helsinki.

Muilta konserniyrityksiltä saadut rahoitustuotot ja niille suoritettut rahoituskulut

	2001	2000
Korkotuotot	55,4	71,4
Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista	33,1	24,0
Korkokulut	2,6	5,4

Saamiset konserniyrityksiltä ja velat niille

	2001	2000
Saamiset luottolaitoksilta	1 195,8	1 072,1
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	7,0	14,9
Keskuspankkirahoituksen oikeuttavat saamistodistukset	-	-
Saamistodistukset	78,8	73,3
Muut varat	0,1	0,1
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	7,6	9,2
Yhteensä	1 289,3	1 169,6
Velat luottolaitoksille	77,2	71,4
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	0,4	1,5
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,2	-
Muut velat	1,7	0,1
Siirtovelat ja saadut ennakot	0,3	0,3
Yhteensä	79,9	73,4

TYTÄR- JA OSAKKUUSYRITYKSIÄ KOSKEVAT
LIITETIEDOT

58) Konsernitilinpäätökseen yhdistellyt tytäryritykset

Konsernitilinpäätökseen yhdistellyt tytäryritykset on luettu liitetiedossa 54.

59) Tytäryritykset, jotka on Rahoitustarkastuksen luvalla jätetty yhdistelemättä konsernitilinpäätökseen

OKO-konserniin ei kuulu tässä tarkoitettuja tytäryrityksiä.

60) Konsernitilinpäätökseen yhdistellyt osakkuusyritykset

Konsernitilinpäätökseen yhdistellyt osakkuusyritykset on luettu liitetiedossa 54.

61) Osakkuusyritykset, jotka on Rahoitustarkastuksen luvalla jätetty yhdistelemättä konsernitilinpäätökseen

OKO-konserniin ei kuulu tässä tarkoitettuja osakkuusyrityksiä.

62) Yhdistelmämenetelmällä konsernitilinpäätökseen yhdistellyt tytäryritykset

Kaikki tytäryritykset on yhdistelty konsernitilinpäätökseen hankintamenomenetelmällä.

63) Konsernitilinpäätökseen yhdistellyt yhteisyritykset

Kaikki osakkuusyritykset on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä.

64) Konsernitilinpäätökseen yhdistellyt tytäryritykset, joiden tilikausi on päättynyt ennen emoyrityksen tilikautta

Kaikkien konsernitilinpäätökseen yhdisteltyjen tytäryritysten tilikausi on päättynyt 31.12.2001.

65) Konsernitilinpäätökseen yhdistellyt yritykset, jotka eivät ole luotto- tai rahoituslaitoksia tai palveluyrityksiä

OKOn osakkuusyhtiö Henkivakuutusosakeyhtiö Aurum, joka on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä, ei ole luotto- tai rahoituslaitos tai palveluyritys.

66) Erittely konserniliikkeen poistosta ja konsernireservin vähennyksestä jos ne on yhdistetty konsernitulolaskelmassa

Konserniliikkeen poistoa ja konsernireservin vähennystä ei ole yhdistetty konsernitulolaskelmassa.

67) Erittely konserniliikkeen poistosta ja konsernireservistä, jos ne on vähennetty toisistaan konsernitaseessa

Konserniliikkeen poistoa ja konsernireservistä ei ole vähennetty toisistaan konsernitaseessa.

68) Laskennallisen verovelan ja sen muutoksen erittely

Konsernitaseeseen merkitty laskennallinen verovelka ja laskennallisen verovelan muutos konsernitulolaskelmassa perustuu yksinomaan tilinpäätössiirtoihin. Verojen erittelytietoja on lisäksi liitetiedossa 45.

	2001	2000
Konsernitaseen laskennalliset verovelat		
Konsernitaseeseen merkityt tilinpäätössiirtoihin perustuvat verovelat	27,49	23,08
Konsernitaseeseen perustuvat laskennalliset verosaamiset		
Yhdistelytoimenpiteisiin perustuvat	0,47	0,57
Konserniyritysten omiin taseisiin perustuvat	1,05	1,23
Laskennallisten verojen muutokset		
Tilinpäätössiirtoihin perustuvat	4,43	10,84
Yhdistelytoimenpiteisiin perustuvat	-0,10	-0,08
Konserniyritysten omiin taseisiin perustuvat	-0,18	-0,96

69) Osakkuusyrityksistä johtuva konserniliikkeen ja konsernireservi

Konsernitilinpäätökseen yhdistellyistä osakkuusyrityksistä johtuvan, vielä poistamattoman konserniliikkeen määrä 31.12.2001 oli 0,03 miljoonaa euroa. Tulouttamatta olevaa konsernireserviä ei ollut vuoden lopussa.

70) Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä yhteisyrityksissä, jotka on yhdistelty konsernitilinpäätökseen konserniyritysten omistussuuden mukaisesti

Konsernitilinpäätökseen ei ole yhdistelty yhteisyrityksiä omistussuuden mukaisesti.

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Liikevaihto	Korkotuottojen, leasingtoiminnan tuottojen, oman pääoman ehtoisten sijoitusten tuottojen, palkkiotuottojen, arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuottojen sekä liiketoiminnan muiden tuottojen yhteenlaskettu määrä.	
Liikevoitto tai -tappio	Tuloslaskelman liikevoitto tai -tappio	
Voitto tai tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	Tuloslaskelman erä ”Voitto tai tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja”	
Oman pääoman tuotto (ROE), %	$\frac{\text{Liikevoitto/-tappio} - \text{verot}}{\text{Oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus} + \text{vapaaehtoiset varaukset ja poistoero lykättyllä verovelalla vähennettynä (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}}$	x 100
Koko pääoman tuotto (ROA), %	$\frac{\text{Liikevoitto/-tappio} - \text{verot}}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}}$	x 100
Omavaraisuusaste, %	$\frac{\text{Oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus} + \text{vapaaehtoiset varaukset ja poistoero lykättyllä verovelalla vähennettynä}}{\text{Taseen loppusumma}}$	x 100
Kulujen osuus tuotoista, %	$\frac{\text{Palkkiokulut} + \text{hallintokulut} + \text{poistot} + \text{liiketoiminnan muut kulut}}{\text{Rahoituskate} + \text{tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista} + \text{palkkiotuotot} + \text{arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot} + \text{liiketoiminnan muut tuotot}}$	x 100
Tulos/osake (EPS)	$\frac{\text{Liikevoitto/-tappio} -/+ \text{vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta} - \text{verot}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä keskimäärin tilikauden aikana}}$	
Oma pääoma/osake	$\frac{\text{Oma pääoma sekä vapaaehtoiset varaukset ja poistoero lykättyllä verovelalla ja vähemmistöosuudella vähennettynä tilikauden lopussa}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä}}$	
Osinko/osake	$\frac{\text{Tilikaudelta jaettu osinko}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä}}$	
Osinko/tulos, %	$\frac{\text{Osakekohtainen osinko}}{\text{Osakekohtainen tulos}}$	x 100
Efektiiivinen osinkotuotto, %	$\frac{\text{Osinko/osake}}{\text{Osakeantioikaistu tilikauden viimeinen kaupantekokurssi}}$	x 100
Hinta/voitto -suhde (P/E)	$\frac{\text{Osakeantioikaistu tilikauden viimeinen kaupantekokurssi}}{\text{Tulos/osake}}$	
Keskikurssi	$\frac{\text{Osakkeen euromääräinen kokonaisvaihto}}{\text{Osakkeiden vaihto, kpl}}$	
Osakemäärän markkina-arvo	Osakkeiden lukumäärä x tilinpäätöspäivän viimeinen kaupantekokurssi	

JOHTOKUNNAN ESITYS JAKOKELPOISTEN
VAROJEN KÄSITTELEMISESTÄ

Konsernin jakokelpoinen oma pääoma 31.12.2001 oli 120 445 742,93 euroa.

OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj:n oma pääoma 31.12.2001 oli 524 096 414,89 euroa, josta jakokelpoinen oma pääoma oli 163 683 967,63 euroa.

Yhtiökokouksen käytettävissä on

	Euroa
tuloslaskelman mukainen tilivuoden voitto	69 386 755,53
edellisten tilikausien voitto	70 847 739,79
ja vapaat rahastot	23 449 472,31
eli yhteensä	163 683 967,63

Tämä ehdotetaan käytettäväksi seuraavasti:

Jaetaan osinkona osakepääoman

A-sarjan 35 157 562 osakkeelle 1,10 euroa eli	38 673 318,20	
K-sarjan 11 547 438 osakkeelle 1,05 euroa eli	12 124 809,90	50 798 128,10

Jätetään jakokelpoiseen omaan pääomaan 112 885 839,53

HELSINGISSÄ 14. PÄIVÄNÄ HELMIKUUTA 2002

Antti Tanskanen

Reijo Karhinen

Mikael Silvennoinen
toimitusjohtaja

Erkki Böös

Timo Ritakallio

Heikki Vitie

Helena Walldén

TILINTARKASTUSKERTOMUS

OKO OSUUSPANKKIEN KESKUSPANKKI OYJ:N OSAKKEENOMISTAJILLE

Olemme tarkastaneet OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilivuodelta 2001. Johtokunnan ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallintoneuvoston ja johtokunnan jäsenten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukai-

suutta osakeyhtiölain sekä luottolaitostoiminnasta annetun lain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös on laadittu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien Rahoitustarkastuksen määräysten ja muiden säännösten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa. Hallintoneuvoston jäsenille sekä pääjohtajalle, toimitusjohtajalle ja muille johtokunnan jäsenille voidaan myöntää vastuuvapaus tarkastamaltamme tilivuodelta. Johtokunnan esitys jakokelpoisten varojen käsittelystä on lainmukainen.

HELSINGISSÄ 14. PÄIVÄNÄ HELMIKUUTA 2002

SVH Pricewaterhouse Coopers Oy

KHT-yhteisö

Kari Miettinen

KHT

Eero Huusko

KHT

Kauko Lehtonen

KHT

HALLINTONEUVOSTON LAUSUNTO

Hallintoneuvosto on tänään pidetyssä kokouksessa perehtynyt pankin tilinpäätökseen ja tilintarkastuskertomukseen. Vuoden 2002 varsinaiselle yhtiökokoukselle hallintoneuvosto toteaa lausuntonaan, että pankkia on hoidettu lain ja säännösten mukaisesti ja että hallintoneuvostolla ei ole OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj:n vuoden 2001 tilinpäätöksen ja tilintarkastuskertomuksen johdosta huomautettavaa.

Hallintoneuvosto yhtyy johtokunnan ehdotukseen jakokelpoisten voittovarojen käyttämisestä.

OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj:n yhtiöjärjestyksen mukaan hallintoneuvoston jäsenistä ovat erovuorossa Jussi Hautamäki, Ilkka Heinonen, Timo Kiertäväinen, Erkki Laatikainen, Ulf Nylund, Jaakko Ojanperä, Seppo Penttinen, Timo Poranen, Valvatti Remes-Siik ja Pertti Stöckel.

HELSINGISSÄ, 14. PÄIVÄNÄ HELMIKUUTA 2002

HALLINTONEUVOSTON PUOLESTA

Seppo Penttinen
hallintoneuvoston puheenjohtaja

Markku Koponen
hallintoneuvoston sihteeri

OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj